

ДЖОН УИНДЪМ НЕПРИЯТНОСТИ С ЛИШЕИ

Превод от английски: Роза Григорова, 1995

chitanka.info

Прощаването беше хубаво

Малкият хор, целият в бяло, със златни мрежи, проблясващи върху косите, пееше с тихата печал на изоставени ангели.

Той свърши и препълнената черква се изпълни с абсолютна тишина. В задушния въздух мирисът на хиляди цветя се носеше на леки вълни.

Ковчегът увенчаваше малка пирамида от плътно наредени букети. На четирите му ъгли почетни стражи в класически пелерини от пурпурна коприна, златни мрежи върху сведените глави, шнулове от златна нишка, кръстосани на гърдите и с позлатено върбово клонче в ръка бяха като изваяни.

Епископът безшумно прекоси подиума и слезе по четирите стъпала на ниския амвон. Спря се и внимателно постави Библията върху един шкаф. Вдигна очи.

— ...Нашата многообична сестра Даяна... нейната недовършена работа, която вече никога няма да бъде завършена... ирония на съдбата не е точното определение за волята Божия... Той въздава, Той отнема... Ако Той вземе едно маслиново дръвче, което ни е дал, преди плодовете му да са узрели, трябва да приемем волята Му... Съдът на Неговото вдъхновение... Преданост към нейните цели... Сила на духа... Промяна в хода на човешката история... Тялото на Твоята служителка Даяна...

Очите на паството — неколкостотин жени и по някой мъж — се обърнаха към ковчега. Той започна бавно да се движи. Няколко разместени букета се изтърколиха и пръснаха по килима. Ковчегът неумолимо се плъзгаше. Органът тихо засвири. Гласовете на хора се издигнаха отново високи и чисти. Завесите от двете страни на ковчега се дръпнаха, а после затвориха след него.

Някой си пое въздух, тук-там изхлипаха, замяркаха се малки бели кърпички...

На излизане Зефани и Ричард неволно се откъснаха от баща си. Тя се обърна и го видя на няколко метра зад тях. Сред тълпата под свода той изглеждаше по-висок, отколкото бе в действителност. Хубавото му лице не изразяваше нищо. Изглеждаше само уморено и несъзнаващо нищо наоколо.

Навън имаше още повече жени. Стотици не бяха успели да влязат в черквата. Много от тях плачеха. Цветята им лежаха като

пъстри килими от двете страни на църковните двери и излизащите трябваше да минат между тях. Някой в тълпата държеше прът на края с голям сгук ansata^[1]. Бе направен изцяло от калии и обвит с широка лента от черна коприна.

Щом стигнаха алеята Зефани измъкна Ричард встрани и застана да гледа. Въпреки че очите ѝ бяха насълзени, печална усмивка докосна ъгълчетата на устните ѝ.

— Горкичката, милата Даяна! Само като си помислиш как би я забавлявало това. — Измъкна кърпичката си и докосна леко очите си. След това продължи отривисто: — Хайде. Ела да намерим татко и да го измъкнем от това.

Но беше едно прекрасно погребение.

Нюз-рекърдс съобщи:

„... Жени от всички пътища на живота, от всички ъгълчета на Британия се бяха събрали, за да отдадат последната си почит. Много пристигнаха на зазоряване, за да се присъединят към онези, които бяха лагерували цяла нощ пред портите на гробищата.

Когато най-после дългото бдение бе възнаградено от пристигането на бавната, обсипана с цветя процесия, зрителите се притиснаха напред към редицата на полицаите и много от хората хвърляха цветята си пред катафалката. При преминаването на кортежа сълзи рукаха по лицата на скърбящите и вопъл се надигна от смирените редици.

След погребението на Емили Дейвисън^[2] Лондон не бе виждал такова почитание, отдадено на жена от жени.“

Понеже Нюз-Рекърдс винаги е загрижен читателите му да разбират какво е написал, имаше и бележки под черта:

„Погребението на Емили Уайлдинг се състоя на 14 юни 1913 г. Тя бе член на Движението за изборителни права на жените и умря от нараняванията си, след като се

хвърли пред коня на Краля по време на конното състезание,
проведено на 4 юни с.г.“

[1] ??? ↑

[2] ??? ↑

ЧАСТ ПЪРВА

Подът на хола бе почистен. Някой бе сложил доста мрачни снопчета от вечнозелени растения тук-там по стените. Друг бе помислил, че малко варак по тях ще ги разведри. Масите, наредени една до друга от едната страна, бяха от плот, покрит с бяла покривка и отрупани с чинии със сандвичи, сладкиши, резенчета колбаси, кани с лимонов и портокалов сок, вази с цветя. Имаше самовари и кафеварки. Останалата част от стаята приличаше на палитра в движение. А шумът се допълваше от ушите, дори от разстояние и напомняше на скорци привечер.

Гимназията „Сейнт Мерин“ празнуваше края на срока.

Мис Бенбау, математичката, блуждаеше с поглед из залата, докато слушаше досаден разказ за интелигентността, проявена от кученцето на Орора Трег и отбелязваше онези, с които трябва да размени по някоя дума тази вечер. В най-отдалечения ъгъл забеляза Даяна Бракли, в момента тя беше сама. Даяна положително бе от онези, които заслужават поздравления и затова, като се възползва от неочаквана пауза в задъхания разказ на Орора, мис Бенбау похвали проникателността на кученцето, пожела му всичко хубаво в бъдеще и се отдалечи.

Докато прекосяваше стаята, внезапно видя Даяна с очите на чужд човек: вече не е ученичка, а привлекателна млада жена. Може би роклята бе причина. Обикновена морскосиня гладка тъкан, незабележима сред останалите, докато не се вгледаш. Бе евтина. Мис Бенбау знаеше, че най-вероятно беше така и все пак създаваше впечатление за стил. Или може би наистина го имаше? Не беше съвсем сигурна. Даяна имаше вкус към дрехите и притежаваше онова друго нещо, което правеше три гвинеи да изглеждат като двайсет. Дар, помисли мис Бенбау печално, който не е за пренебрегване. И все още гледайки от този нов ракурс, продължи: външният вид е част от този дар. Не хубостта. Хубавите момичета са прелестни като цветята през май, но през май има толкова много цветя. Никой, който знаеше значението на думите, не би могъл да нарече Даяна хубава...

На осемнайсет, само на осемнайсет, бе Даяна тогава. Доста висока, приблизително един и седемдесет и осем, слаба и стройна. Косата ѝ — тъмнокестенява с червенокафяви отблясъци. Челото и носът ѝ не съвсем гръцки, но все пак изглеждаха класически. Устата ѝ бе леко начервена, защото не можеш да идеш на парти неиздокаран, но, за разлика от многото розови пъпки и кървавочервени устни днес тук, тя имаше точно толкова и такъв цвят червило, колкото подхожда за случая. Устата сама по себе си имаше форма, но практически нищо не казваше. Все пак можеше очарователно да се усмихва, макар да не го правеше много често. По-отблизо човек забелязваше и сивите очи и ги усещаше през цялото време. Не само защото бяха хубави и красиво поставени, но в голяма степен заради твърдостта и невъзмутимото спокойствие, с които те обгръщаха и разглеждаха. С изненада, защото бе свикнала да мисли за нея повече като ум, отколкото като външност, мис Бенбау разбра, че Даяна бе станала това, което в младостта на нейните родители се е наричало „хубавица“

Тази мисъл бързо бе последвана от самопоздравление. В училище като гимназията „Сейнт Мерин“ не само преподаваш, но се опитваш да възпитаваш детето. А това е нещо като военно дело в джунглата, защото колкото по-добре изглежда детето, толкова, най-общо казано, са по-слаби изгледите му да оцелее. Невежеството го дебне отвсякъде.

Всякакви примамки с крила от банкноти прелитат съвсем близо до него и го изкушават неудържимо да ги преследва. Миазмите на илюстрираните вестници замърсяват въздуха му. Лепкавите паяжини на ранните бракове се плетат по петите му, майки с кокоши мозък внезапно се втурват иззад храстите и късогледите бащи се бутат неуверено по пътеката. Правоъгълни, святкащи очи проблясват хипнотизиращо от сенките, тамтами отмерват неспирен, побъркващ ритъм, а присмехулниците в това време все си крещят: „Какво значение има, какво става, щом тя е щастлива?... Какво значение има?... Какво значение има?...“

И затова е естествено да изпиташ гордост, когато гледаш, че на някои си помогнал да се промъкнат покрай опасностите.

Но истината изискваше мис Бенбау да си признае, че си присвоява неприявени заслуги. Даяна бе имала нужда от малко протекции. Опасностите не я смущаваха. Към изкушенията се

отнасяше надменно и сякаш никога не ѝ минаваше през ума, че те бяха предназначени да изкушават нея. Тя се държеше като интелигентен пътник, който минава през интересна страна. Съдбата ѝ още можеше да не е ясна, но беше пред нея и че на някого можеше да му харесва да излезе много по-рано по спирките на този път и селцата, само я озадачаваше. Не, човек можеше да се радва, че Даяна се беше справила толкова добре, но не биваше да приписва кой знае какви заслуги на себе си. Даяна бе работила много и бе заслужила своя успех, само че човек би желал, въпреки че изглежда ужасно да желаеш това някому, който е трябвало да се бори упорито с инертността на своите съученички, Даяна да бе мъничко по-малко индивидуалност!...

Мис Бенбау бе стигнала почти края на стаята и Даяна я видя да се приближава.

— Добър вечер, мис Бенбау.

— Добър вечер, Даяна. Толкова исках да те поздравя. Блестяща бе, просто блестяща. Имай предвид, че всички ние знаехме, че ще се справиш добре. Щяхме да бъдем ужасно разочаровани, ако не бе добра. Но ти беше по-добра, отколкото смеех да се надявам затеб.

— Благодаря много, мис Бенбау. Не бе само моя заслуга. Искам да кажа, че нямаше да стигна много далеч, ако вие всички не ми помагате и не ми казвахте какво да правя, нали?

— Ние сме тук за това, но ние също сме ти задължени, Даяна. Една стипендия допринася за доброто име на училището, а твоята е една от най-добрите, които някога е печелила „Сейнт Мерин“. Предполагам, знаеш това.

— Мис Фортиндейл наистина изглеждаше зарадвана.

— Повече от радостна е, Даяна. Тя е очарована. Всички сме.

— Благодаря, мис Бенбау.

— И, разбира се, родителите ти също трябва да са очаровани.

— Да — съгласи се Даяна леко резервирано. — Татко е много доволен. Идеята да уча в Кеймбридж му харесва, защото винаги е искал той сам да отиде. Ако не бях спечелила стипендията, за Кеймбридж и дума не можеше да става: щях да стигна само до... — светкавично тя си спомни, че мис Бенбау бе завършила в Лондон, и се поправи: — ... до един от новоосновените университети.

— Някои от новоосновените вършат много добра работа — каза мис Бенбау с лек укор.

— О, да, разбира се. Но когато си си наумил нещо, смяната му с друго е вид провал, както и да го гледаш, не е ли така?

Мис Бенбау не искаше да се отклоняват в тази посока.

— А майка ти? Тя също би трябвало да е много горда от успеха ти.

Даяна я погледна със сивите си очи, с които сякаш виждаше много повече от останалите хора в главата на другия.

— Да — отвърна тя безучастно, — точно това изпитва мама.

Веждите на мис Бенбау леко се вдигнаха.

— Искам да кажа, че сигурно е много горда от моя успех — обясни Даяна.

— Положително — натърти мис Бенбау.

— Опитва се. Всъщност наистина бе много мила — уклончиво заговори Даяна. Тя пак фиксира мис Бенбау с очи. — Защо майките все още мислят, че заслужава много по-голямо уважение да си достойна в леглото, отколкото да имаш мозък? Не би ли трябвало да бъде обратното?

Мис Бенбау премигна. Можеше да изникне нещо неприятно от разговора с Даяна, но тя го прие на-право.

— Мисля — отговори разсъдливо, — че бих заместила „заслужава по-голямо уважение“ с „разбираемо“. В края на краищата светът на „мозъка“ е тайнствена затворена книга за повечето майки, така че те не се чувстват сигурни в него. Но те всички естествено се мислят за авторитети в другото и смятат, че там могат да разберат и помогнат.

Даяна се поразмисли.

— Но „заслужаващ уважение“ някакси се намесва в това, въпреки че не мога съвсем да разбера защо — отвърна, леко бърчейки вежди.

Мис Бенбау поклати леко глава.

— Дали не смесваш уважение и конформизъм? За родителите е естествено да искат децата да съответстват на образец, който разбират. — Тя се подвоуми и продължи: — Не ти ли е минавало през ума, че когато дъщерята на жена-домакиня предпочита да прави кариера, тя косвено критикува майка си? Всъщност казва: „Животът, който е бил достатъчно добър за теб, майко, за мен не е добър.“ Майките, както и другите хора, много не ги е грижа за това.

— До сега не съм си го мислила — призна Даяна. — Искате да кажете, че в себе си те се надяват дъщерите им да се провалят в своята кариера и така да докажат, че майките през цялото време са били прави?

— Бива те бързо да скицираш, нали, Даяна?

— Ама това наистина следва, не е ли така, мис Бенбау?

— Мисля да не търсим повече следствия в момента. Къде отиваш през ваканцията, Даяна?

— В Германия — отговори тя. — Бих предпочела да отида във Франция, но Германия ми се струва по-полезна.

Побъбриха малко и за това. След това мис Бенбау отново я поздрави и пожела всичко хубаво в университетския ѝ живот.

— Ужасно съм благодарна за всичко. Така се радвам, че вие всички сте толкова доволни — каза Даяна. — Странно — добави съсредоточено, — аз си мисля, че практически всяка би могла да бъде добра в леглото, ако си науми. Искам да кажа, дори и да няма много ум. Затова не виждам защо...

Но мис Бенбау отказа да бъде отново въввлечена в темата.

— О! — възкликна тя. — Това е мис Таплоу. Знам, че гори от нетърпение да размени няколко думи с теб. Ела.

И успешно извърши прехвърлянето. Мис Таплоу едва що малко предпазливо започна да поздравява Даяна, а мис Бенбау вече им бе обърнала гръб и се намери срещу Бренда Уоткинс. Честити на Бренда, чийто малък годежен пръстен очевидно се класираше над всички възможни стипендии във всякакви университети. И дочу гласа на Даяна:

— Да съм само жена и нищо друго — поразява ме безизходността в тази работа, мис Таплоу. Искам да кажа, че в това не можеш да получиш никакво повишение, нали? Е, само ако се заловиш да бъдеш куртизанка или нещо подобно...

* * *

— Просто не разбирам откъде взема всичко това — възкликна мисис Бракли с объркан вид.

— Е, не е от мен — отговори мъжът ѝ. — Понякога и аз съм пожелавал малко повече интелект да се появи в нашето семейство, но, доколкото знам, не е ставало. Не мисля, обаче, че има голямо значение откъде е дошло.

— Не мисля за интелигентността. Ти, нейният баща, също имаш ум, иначе не би се справил така добре с предприемаческия бизнес. Става дума за... е, нека го наречем независимост... Начинът, по който тя непрекъснато поставя въпроси за нещата. Неща, които всъщност нямат нужда от въпроси.

— И им намира някои доста странни отговори според това, което подочувам — каза мистър Бракли.

— Това си е вид безпокойство — упорстваше Малвина Бракли. — Разбира се, младите момичета често са неспокойни, нормално е, но... При Даяна ми се струва, че нещо не е като при другите.

— Няма си приятел — отбеляза съпругът ѝ безцеремонно. — Но никакъв смисъл няма да си търсим белята, скъпа. И това ще дойде.

— Но би било по-нормално. Едно хубаво момиче като Даяна...

— Би могла да има приятели, ако искаше. Но тя едва започва да се учи да се киска и да не казва неща, които да ги хвърлят в паника.

— О, Даяна не е пуританка, Харолд.

— Знам, не е. Но те мислят, че е. Тук хората наоколо са много посредствени. Има три типа момичета: спортни, кискащи се, пуританки, други типове не са известни. Твърде лошо е да живееш в нецивилизован район. Разбира се, ти не искаш тя да тръгне с някой местен дебелак?

— Не, не, наистина не. Само че...

— Знам. Би било по-нормално. Скъпа, последния път, когато говорихме с мис Патисън в гимназията, тя предсказа блестящо бъдеще на Даяна. „Блестящо“, това не означава нормално. Не можеш да имаш и двете неща.

— За нея е по-важно да бъде щастлива, отколкото блестяща.

— Скъпа, защо мислиш, че всички хора, които наричаш нормални, са щастливи. Това е абсурдно предположение. Само ги погледни... Не, нека бъдем благодарни, много благодарни, че не се е влюбила в никой дебелак. За нея тук няма блестящо бъдеще. Нито, щом е станало дума, има дебелак. Не се тревожи. Тя ще си намери свой път. Трябва ѝ само по-голям простор.

— Най-малката сестра на майка ми, леля Ани — рече мисис Бракли замислено, — не бе съвсем обикновена.

— Какво не ѝ беше наред?

— О, не искам да кажа това. Но тя влезе в затвора през 1912, а дали не беше 1913 година, защото пускаше фишеци по „Пикадили“.

— За какъв дявол го е правила, Боже мой?

— Хвърляше ги в краката на конете и причини такава бъркотия, че задръсти трафика от Бонд Стрийт до Суон и Едгарс. А след това се покатери върху един автобус и викаше „Гласуване за жените“. Отведоха я. Осъдиха я на един месец. Семейството ни беше много посрамено. Скоро след като я пуснаха, хвърли тухла срещу витрина на „Оксфорд Стрийт“ и получи два месеца. Не беше много добре, когато излезе оттам, защото направила гладна стачка. Затова баба я отведе в провинцията. Но тя някакси се измъкна, върна се и успя да залее с шише мастило мистър Балфър. Тъй че отново я отведоха, а този път тя едва не запали едно крило на затвора в Холоуей.

— Предприемчива жена е била леля ти. Но не разбирам защо...?

— Ами не бе обикновена личност. Тъй че Даяна може да е получила това от семейството на майкама.

— Не знам какво е могла да получи Даяна от една войнствена пралеля. И откровено казано, скъпа, пет пари не давам откъде е дошло, извън факта, че каквото и да ѝ е предадено, станало е чрез нас. Смятам, че с теб сме свършили добра работа, макар самите ние да сме изненадани.

— Разбира се, скъпи Харолд. Пълно право имаме да се гордеем с нея. Но... не винаги най-блестящият живот е най-щастлив, не съм ли права?

— Не мога да кажа, но и двамата знаем, поне за мен е така, че човек може да бъде щастлив без да е блестящ. Как се чувства блестящият и какво иска, за да бъде щастлив, нямам понятие. Но съм сигурен, че неговият стремеж може да прави някои хора щастливи. Мен, например сега и то изцяло по егоистични причини. Тя беше малко момиченце, но вече ми тежеше на съвестта, че не мога да си позволя да я пратя в първокласно училище. О, знам, че в „Сейнт Мерин“ хората са добри преподаватели, тя го доказва. Но не е все едно. Когато баща ти почина, помислих, че ще можем да уредим това. Отидох при адвокатите, изложих им нещата. Те съжаляваха, но бяха

твърди. Указанията му са съвършено ясни, казаха. Парите да бъдат под попечителство, докато навърши двайсет и пет. Не могат да се пипат преди това, дори и за образованието ѝ.

— Никога не си ми го казвал, Харолд.

— Никакъв смисъл нямаше да го казвам и на двете ви, докато не разбере може ли да се направи. Не можеше. Знаеш ли, Малвина, това е едно от най-мръсните неща, които ни стори баща ти. Да не ти остави нищо — е, това щеше да е по-нормално за характера му. Но да остави на дъщеря ни четирист хиляди фунта и да ги заключи така, че в най-критичните формиращи години на живота ѝ да не може да ги използва... Така че браво на Даяна. Тя сама направи за себе си това, което аз не можах и това, което баща ти не би извършил. Натри както трябва носа на стария негодник, без той дори да го знае.

— Харолд, мили!...

— Знам, скъпа, знам. Но наистина... Не мисля много за злия старец Еди кой си, но когато си спомня...

Той замълча. Огледа малката всекидневна. Не бе много лоша. Поовехтяла, но удобна. В скромна къща-близнак, разположена на улица с абсолютно еднакви къщи в опърпаното предградие... Беден живот... Да се справяш с една заплата, която винаги изостава от цените... Толкова малко неща от онези, за които Малвина сигурно е мечтаела и би трябвало да има...

— Все още не съжаляваш? — попита той.

Тя се усмихна.

— Не, скъпи. Ни най-малко.

Той я взе и се върна на фотьойла с нея. Тя сложи глава на рамото му.

— Никак — каза тя тихо. После добави: — Аз не бих била с нищо по-щастлива, ако бях печелила сти-пендия.

— Скъпа, хората не са еднакви. Стигам до заключението, че и ние сме някакво изключение. Колко хора от тази улица познаваш, които биха казали „не съжалявам ни най-малко“?

— Трябва да има някои.

— Струва ми се, че това не се случва често. И колкото и да го желаеш на някого, положително не можеш да направиш да стане. Даяна не прилича много на теб, нито на мен. Бог знае на кого прилича. Тъй че няма смисъл да се тревожиш, защото не иска да прави каквото

ти би правила на нейно място, ако можеш да си спомниш как се чувства човек на осемнайсет. Блестяща, казаха те. Единственото, което можем да направим, е да гледаме как дъщеря ни еблестяща по свой начин и да я подкрепяме, разбира се.

— Харолд, тя не знае за парите, нали?

— Знае, че има някакви пари. Но не е питала колко са. Не ми се е налагало да лъжа. Опитях само да създам впечатлението, че не са кой знае колко, нещо около три-четири хиляди лири. Тъй ми се стори по-добре.

— Сигурна съм в това. Ще го запомня, ако стане дума. — След известна пауза: — Харолд, предполагам звучи много глупаво от моя страна, но какво точно прави един химик? Даяна ми обясни, че не било точно аптекар и това ме зарадва, но не ми разясни нещо повече.

— И аз не разбрах, скъпа. Най-добре е отново да я попитаме. Да, нещата започват да се преобръщат, стигнахме до момента, в който тя трябва да ни обяснява.

* * *

За семейство Бракли вече нямаше голямо значение какво прави един химик, защото в първата година на следването си Даяна промени намерението си и се заложи с биохимия, а какво прави един биохимик бе нещо, което майка ѝ никога не би могла да разбере.

Причината за промяната бе една лекция, изнесена пред дружеството „Двайсетте години на XX век“: „Някои еволюционни аспекти в неотдавна променената околна среда“. Не звучеше много вълнуващо. Даяна така и не разбра какво я накара да отиде. Но отиде и с това направи крачката, която определи посоката на живота ѝ.

Лекторът, Франсис Саксувър, доктор на науките, член на Кралското научно дружество, някога професор по биохимия в Университета в Кеймбридж, бе разглеждан най-общо като интелектуален ренегат. Бе от южен Стафордшър, от семейство, печелило малко в течение на безброй поколения, но придобило в средата на осемнайсти век определено силен ген на предприемчивост. Генът, толкова подходящ за времето на настъпващата индустриална ера, довел Саксувъррови до създаване на нови начини за отопление, за

използване на енергията на парата и реорганизация на производството. Саксоувърови използвали предимствата на новите плавателни канали, включили се в световната търговия и натрупали голямо семейно състояние.

Генът се изявил силно и през следващите поколения. Нищо не можело да попречи на Саксоувърови. Не изостанали от новите технологии, заловили се дори с пластмасите, когато съзрели в тях бъдещ конкурент на керамичните съдове. През втората половина на дваисти век те все още преуспяват.

У Франсис генът за предприемчивост взел обаче друга насока. Той бил доволен да остави семейните концерни в ръцете на двамата си по-големи братя и да следва собствените си наклонности. Неговата цел била да оглави една катедра. Или поне така мислел.

През втората половина на живота му здравето на Джоузеф Саксоувър, бащата, се разклатило. Като разбрал това, Джоузеф, предвидлив човек, не губил време и прехвърлил авоарите си на двамата си по-големи сина, които поставил начело на своя бизнес. Останалите осем-девет години от живота си посветил на вълнуващото хоби да надхитря данъчните. Известни скрупули му попречили да направи това толкова добре, колкото някои от конкурентите му, но се справил тъй успешно, че след смъртта му властите продължавали да се опитват да запълнят известен брой интересни празноти.

В резултат на тези ходове и Франсис се оказал в много по-добра стартова позиция, отколкото очаквал и се объркал. Генът на предприемчивостта на Саксоувър се активизирал и у него при мисълта за неизползвания капитал. След година на растящо безпокойство подал оставка в своята катедра и се махнал от тази обител, за да води битки на пазара.

С няколко верни помощника основал собствен научен институт. Заловил се да докаже своето твърдение, че откритието, въпреки всеобщото мнение, не е непременно резултат на усилията на изследователи, които, обединени в полувоенни формации, работят за огромни компании.

„Дар Хауз Дивелъпмънт“, както станала известна компанията на Франсис, по името на имота, който закупила, по време на лекцията вече действаше от шест години. Първите пет бяха дори по-дълги, отколкото предсказваха повечето от приятелите на Франсис, но

представляваха обещаващо начало. Компанията вече имаше няколко патента, достатъчно важни, за да предизвикат интерес сред най-големите химически заводи, и, може би, малко завист сред бившите му колеги. Положително имаше нюанс на злонамереност и в предположението, че лекцията на Франсис в неговото предишно университетско свърталище се дължи много по-малко на желанието му да просвещава, отколкото на нуждите на компанията му от нови попълнения.

Странно, но Даяна никога не можа да си спомни никакви подробности от лекцията. Той обяви, сякаш вече бе факт, а не само предположение, че водещата фигура на вчерашния ден е бил инженерът, на днешния — физикът, а на утрешния — биохимикът. След като чу тази мисъл, тя не можа да разбере как не я бе прозряла по-рано. Развълнувана от откритието, бе завладяна от чувството, че за пръв път разбира значението на думата „призвание“. Вкопчи се за думите на лектора. Поне ѝ се струваше, че слуша, но никога не можа да си спомни нито една дума, сякаш всички те се бяха слели в една цялостна подкрепа на смисъла на призванието ѝ.

По онова време Франсис Саксоувър още нямаше четирийсет. Слаб мъж с орлов нос, той създаваше впечатление, че е малко над, вместо сантиметър под, сто и осемдесет сантиметра. Косата му бе все още тъмна с изключение на леко посивялата отстрани. Веждите, макар не рунтави, стърчаха напред, засенчваха леко очите му и ги правеха да изглеждат по-дълбоко поставени. Маниерите му бяха свободни, тялото спокойно, той по-скоро разговаряше, отколкото четеше лекция, като разхлабено крачеше по подиума и използваше покафенелите си ръце с дълги пръсти, за да подчертае своите мисли.

Всичко, което Даяна всъщност запомни, бе образа на лектора. Силно впечатление ѝ направи целенасочения му ентусиазъм. И, разбира се, чувството, че е открила единствената работа, с която си струваше да се заеме за цял живот...

И после — смяна на факултета с биохимичния.

И след това — огромна упорита работа.

И от там, когато му дойде времето — докторска степен.

И после — да си намери работа.

Даяна реши да се предложи на „Дар Хаус Дивелъпмънтс“

— Хм. Възможно е да те вземат, при твоето добро представяне — съгласи се нейната университетска наставничка. — Но Саксоувър е доста придирчив. Може да си го позволи, разбира се, при това, което плаща, но се говори, че въпреки това тежестта на персонала е доста голяма. Защо не помислиш за някоя от големите фирми? Простор, по-голяма стабилност, хубава солидна работа, макар и не нещо грандиозно, но в края на краищата първото натежава.

Но Даяна предпочиташе „Дар Хаус“.

— Бих искала да опитам там — каза твърдо. — Ако не успея, ще пробвам по-късно в някоя голяма компания. Това ще бъде по-лесно.

— Много добре — кимна наставничката и държанието ѝ стана малко по-свободно. — Всъщност — довери тя, — на твоята възраст и аз бих се чувствала точно така. Само родителите мислят различно.

— Моите няма да имат нищо против — увери я Даяна. — Ако бях син, вероятно биха искали да отида в някоя от големите компании, но с момичетата е друго. На техните сериозни интереси се гледа само като на увод преди да приемат женския си живот насериозно, така че родителите ми няма да придават особено значение на избора ми, както виждате.

— „Виждам“ е доста конкретна дума, но все пак долавям насоката — отвърна наставницата. — Добре. Ще драсна ред на Саксоувър за теб. Мисля, че там може да бъде интересно. Чу ли, създал е вирус, който предизвиква стерилност у мъжките скакалци? Женските могат да създават женско поколение без участие на мъжките, но рано или късно това трябва да се отрази. Иначе нямаше да има особен смисъл от пола, не мислиш ли?

* * *

— Разбира се, надявам се да получиш работата, щом я искаш, мила, но що за място е „Дар Хаус“?

— Научноизследователски център. Компания, но частна. Управлявана от доктор Саксоувър, мамче. Голямата сграда от осемнайсти век е сред парк. Едно от онези места, прекалено големи, за да живее вече някой в тях, но не достатъчно интересни, за да бъдат обявени за национална ценност или резерват. Доктор Саксоувър го е

купил преди десетина години. Със семейството си живее в едното крило на къщата. В останалата част са направени кабинети, лаборатории и прочие. Помещенията за конярите и оборите днес са превърнати в квартири за персонала. Има и други няколко къщи в имението. Д-р Саксоувър е построил и още лаборатории, и няколко нови къщи за женените си сътрудници... Там е нещо като общност.

— Ще трябва ли да живееш там?

— Да. Или наблизо. Малко било пренаселено, но ако имам късмет, може да получа квартира. Има и нещо като столова за персонала, който иска може да я използва. И, разбира се, можеш да излизаш през почивните дни. Всички казват, че природата е очарователна. Но наистина трябва да работиш и работата да те интересува. Той не искал чиновници.

— Изглежда мястото е много хубаво, сигурна съм, мила, но с баща ти не знаем много за тези неща. Всъщност какво правят там? С какво се занимават?

— Нищо не правят, мамче. Създават идеи и разрешават други хора да ги използват.

— Но ако идеите са добри, защо не си ги използват сами?

— Не е тяхна работа. „Дар Хаус“ не е фабрика. Какво правят ли... добре, например д-р Саксоувър има идея за термитите. Нали знаеш белите мравки, които изпояждат къщите и всичко в тропиците...

— Къщите ли, мила?

— Ами дървените им части и тогава останалото се срутва. Така че д-р Саксоувър и хората от „Дар Хаус“ са се заели с това. Един термит гризе дървесината и я поглъща, но не може сам да я смила, така, както и ние. Помага му паразитът Протозоа, който живее вътре в термитите. Той разрушава целулозната структура на дървото и термитът тогава вече може да го смила и усвоява. Хората от „Дар Хаус“ изследвали паразита и потърсили химични съединения, които да го убият. Намерили са едно, безопасно за използване. Дават го на термитите и те пак си гризат дървото, но сега без паразита не могат да го усвояват, така че просто измират от глад. В „Дар Хаус“ нарекли това вещество АП-91 и го патентовали, а д-р Саксоувър го занесъл в химически предприятия в Комънуелс и им подсказал, че в тропическите страни ще има голям пазар за него. Изпитали го, решили, че е добро и се съгласили да го произвеждат. Сега го продават

из целите тропици под търговското име „Терморб-6“ и д-р Саксоувър получава процент от всяка продадена кутийка. Вероятно това носи хиляди лири годишно, а докторът има и много други патенти. Ето така в общи линии работят.

— Бели мравки. Какъв ужас! — възкликна мисис Бракли. — Не бих искала да работя с мравки.

— Това е само една от темите, мамче. Едновременно там се работи върху много различни неща.

— Какво място! Много хора ли има?

— Не знам точно. Мисля някъде около шейсет.

— Много от тях ли са момичета?

— Да, мила. И моралът се спазва. Казаха ми, че женитбите са чести. Макар да не знам, дали това ще ти се стори хубаво или лошо. Но няма от какво да се безпокоиш. Аз нямам ни най-малко намерение да сеприсъединявам към мнозинството още известно време.

— Мила, това изречение обикновено се използва в случай...

— Знам, мамо. Знам. О, ти не си видяла още новата рокля, която си направих за представянето си там. Ела горе да ти я покажа...

Даяна никога не разбра, че тъкмо заради новата рокля едва не загуби мястото си. Не че в нея нещо не беше наред. Напротив. Бе от тънък вълнен плат в меко зелено, много отиваше на кестенявата ѝ коса и, както повечето от дрехите ѝ, изглеждаше много по-скъпа, отколкото струваше. Няма нещо като униформа за младите научни работници и в живота се срещат главно две категории от тях: спретнато-представителни, макар с не много добре ушити дрехи, и мърлячи. А Даяна решително не принадлежеше нито към едните, нито към другите. Видът ѝ предизвика опасения у Франсис Саксоувър.

Квалификацията ѝ го задоволи, отзивите и препоръките ѝ бяха добри, собствената ѝ молба за работа му беше направила много добро впечатление. Всъщност можеше да се каже, че всички сведения бяха в нейна полза до пристигането ѝ, но тъкмо появата ѝ хвърли сянка.

През десетина години на управление на „Дар Хаус“ Франсис бе станал малко предпазлив. Очакваше се да бъде ръководител и вдъхновение на своето учреждение и той беше. Не бе съумял да предвиди обаче, че обстоятелствата ще го заставят да стане в някаква степен патриарх на общността, която беше събрал. Тъкмо поради това бремене бе почнал да раз-глежда кандидатите от различни две страни и сега патриархалната му половина гледаше с колебание хубавата и привлекателно облечена мис Бракли.

Изглеждаше напълно способна да предизвика една от поредните ситуации, които го бяха накарали да попита жена си Каролайн, не е ли по-добре да прекръстят института във „Ваканционен лагер и бюро за самотни сърца“.

А Даяна не можеше да разбере защо след добрите предзнаменования и обещаващото начало самото представяне никак не вървеше добре. Положението щеше да ѝ бъде по-ясно, ако би могла да зърне някои от случките, които пробягваха през съзнанието на предполагаемия ѝ работодател. Той си спомняше и не тъй поразителни като Даяна личности, които се бяха оказали истински барут във водите на неговата мирна общност.

Знойничка, местеща бавно очи, мис Тригарвън, например. Обещаващ биолог. За съжаление това момиче украсяваше стаята си с малки порцеланови сърца и церемониално ги трошеше със специално малко чукче, когато много се увеличаваше бройката им. Или мис Блу, куклоподобно създание с несъмнен примес на химически гений и напълно заблуждаващ израз на ангелска невинност, което предизвикваше с огромна сила рицарството у мъжете. Всеобщото желание да се услужва на мис Блу стигна своя връх в един дуел — любителско състезание в едно росно утро на поляната до гората между химик и биолог. Химикът промуши биолога в лявата му ръка, ядоса го и биологът изостави шпагата и събори химика с честен юмрук. А мис Блу, която се бе измъкнала направо от леглото полуоблечена, за да гледа битката иззад храстите, хвана силна простуда. Също и мис Коч. Тя бе специалист по аминокиселини, но по-несръчна в уреждането на личните си работи, защото изключително нежното ѝ сърце я объркваше. Дотолкова не бе склонна да наранява чувствата на когото и да било, че някакси съумя да се сгоди тайно за трима от своите колеги едновременно и несъзирайки друг изход от задънената улица, в която беше попаднала, изчезна. Но остави след себе си емоционален и учрежденски безпорядък.

Заради тези и други подобни преживявания колебанието на Франсис бе оправдано. От друга страна той забеляза, че Даяна очаква да бъде приета заради качествата си и не правеше никакъв опит да използва чара си, за да заеме мястото. От добросъвестност той реши, че случаят изисква поне още едно мнение — това на Каролайн, която понякога също бе превързвала емоционални рани, резултат на споменатите истории. И така, вместо да я представи в столовата на персонала, както бе смятал, той я покани на обяд в частното си крило.

По време на обяда опасенията му избледняха. Тя говореше свободно и интелигентно с домакините си, размени няколко мисли с Пол, който тогава бе на дванайсет, върху вероятната дата на успешна експедиция до Марс и положи максимални усилия да измъкне няколко думи от Зефани, която онемяла от възхищение я разглеждаше с широко отворени, пълни с обожание очи.

Той изложи по-късно нещата пред Каролайн.

— Да рискувам ли? Трябва ли да си създаваме нови неприятности?

Каролайн го погледна с тъга.

— Франсис, скъпи, трябва наистина да престанеш да се товариш с идеята, че институтът би могъл или би трябвало, да върви като машина. Това никога няма да стане.

— Започвам да разбирам това — призна Франсис. — И все пак има разлика между изправянето пред обикновените кризи и предизвикването на още по-големи.

— Е, ако смяташ да организираш между кандидатките си нещо като състезание по хубост, но с обратен знак, за да насърчиш онези с по-малки шансове във външността да повишат тук самочувствието си и да опитат своята сила, по-добре се откажи. Харесвам момичето. Необикновено е. Интелигентно. И има здрав разум, което не е същото. Така че ако притежава знанията и уменията, които са ти нужни, да дойде.

Даяна получи мястото и се присъедини към персонала на „Дар“.

Пристигането ѝ предизвика видим интерес, пълен с надежди, но предпазлив. Онези, които не пропускаха случай, опитаха веднага късмета си, но не срещнаха поощрение. По-гъвкавите стратегии се включиха след тях, но и техните усилия потънаха още на ранен етап. Под влиянието на тези предварителни резултати, „Дар“ започна да си изгражда мнение за нея.

— Хубава е, но е няма — провъзгласи тъжно един от химиците.

— Няма! За Бога! — възрази един биолог. — Дори да бе вярно, кога е било недостатък? Всъщност тя говори достатъчно, но това не помага.

— Точно това исках да кажа — обясни търпеливо химикът. — Няма е в посока, в която почти никое друго хубаво момиче не е. И не би трябвало да бъде — добави той за яснота.

Жените и загрижените девиси си позволиха малко да се поотпуснат.

— Студена! — казваха с надежда една на друга не без нотки на задоволство и все пак не чак със самодоволство, защото фактът, че някой може да бъде съвсем безразличен към нечий мъж не бе съвсем положителен. Но повечето се почувстваха успокоени от тази класификация, макар че остана известно съмнение, предизвикано от дрехите на Даяна. Бе трудно да се повярва, че някой ще хвърли толкова сили и грижи на вятъра без да има нещо наум.

Съпругът на Хелън Дейли — Остин Дейли, биохимикът, вторият човек в „Дар“, възприе друга гледна точка.

— Когато нов човек се появи в института, винаги се вдига вълна от клюки и предположения. Не разбирам защо — оплака се той. — Младите, които идват, наистина хвърчат във въздуха като си мислят, че са чудесни, че светът започва от тях, точно както са правели и родителите, и прародителите им. Заплитат се точно в същите бъркотии, демонстрират същата енергия и правят същите грешки. Нищо ново. Накрая се оказват от някой от означените четири-пет типа хора. Интересно става само ако някой се опита да преживее отново своята младост, което е забранено от Бога.

— Харесвам да съм млада — каза жена му.

— Харесваш, че си била млада, както и аз — поправи я той. — Но отново млад — не, благодаря. Отново не.

— Но аз харесвах това. Вълнение, цветове, прелестни рокли, чудесни партита, яздене на луна, тръпката на ново приключение...

— Като чудесните лета в нечие детство. Но забравяш разочарованията, омразата към съперниците, горчивината от загубите, нещастieto да бъдеш изоставен, раните от изпуснатата дума, мъките и тревогите, сълзите нощем върху възглавницата... Не, дори на спомена за младостта не издържам. Златните момчета и момичета са живели в златно време.

— Не се преструвай пред мен на стар циник, Остин.

— Любов моя, не съм циник, признавам. Но не съм и вторачен в миналото фантазьор. Жал ми е за онези млади мъже и момичета, които трябва да преминат през мъчителния процес на изгубването на илюзиите си преди да съзреят, но когато наблюдаваш това отстрани изглежда много еднообразно.

— Добре, да се върнем на въпроса. Какъв тип смяташ ще се окаже най-новата?

— Младата Даяна? Рано е да се каже. Тя е от тези, които сега ги наричат бавно развиващи се. В момента по ученически е влюбена в нашия Франсис.

— О, не...

— Какво „О, не!“. Той може и да не е по вкуса ти, но добре отговаря на типа баща, този Франсис. Наблюдавал съм и преди подобна ситуация. Ще я гледам и сега. Той, разбира се, няма изобщо да

разбере. Никога не разбира. Но въпреки всичко тя е една не-обикновена млада жена и аз не се наемам да пред-скажа накъде ще се насочи, когато това чувство ѝ мине.

Прав ли бе или не Остин Дейли? В Даяна нищо особено не се промени през първите седмици в „Дар“. Тя продължи да се държи независимо, макар да не бе нелюбезна. Към част от мъжете запазваше дружеска нотка, към други постепенно увеличаваше разстоянието. Безупречното ѝ поведение ѝ създаде добри отношения с доста млади жени. Постепенно си завоюва името на особнячка. Взеха да разглеждат многото ѝ грижи за външния вид като поредната нейна странност. Нещо като занимание с изкуство, като икебана или рисуване на акварел, практикувано от Даяна за собствено удоволствие. Този възглед се затвърди след откритието, че тя охотно дава наистина полезни съвети по това свое хоби на всеки, който ги иска. Едно не кой знае какво увлечение, мислеха в „Дар“ и не особено обезпокояващо, докато не вземе големи размери. Скъпо, обаче. По всеобщо мнение цялата ѝ заплата, ако не и повече, отиваше за дрехи и украшения.

— Странно дете — отбеляза Каролайн Саксоувър. — Мозъкът ѝ е предопределен за един начин на живот, а някои нейни вкусове — за съвсем друг. Сега сякаш е застинала в нещо като безветрена зона между двата начина и не се опитва да излезе от нея. Вероятно някой ден внезапно ще се пробуди.

— Което означава, че ще се окажем пред поредното емоционално увлечение и ще загубим поредния добър работник — каза мрачно Франсис. — Започвам да ставам консерватор. Питам се, дали на момичетата над определена степен на грозотата въобще трябва да се разрешава да прахосват времето на преподавателите от университетите! Това започва да струва скъпо на нашата икономика. Предполагам, че и тест по грозота не би гарантирал нищо. Но продължавам да се надявам, че един ден ще успеем да съберем няколко момичета, чиито индивидуални цели стоят по-високо от стадните им инстинкти.

— Нямах ли предвид по-скоро сексуалния им инстинкт? — попита Каролайн.

— Така ли? Не зная. Има ли разлика, щом се отнася до млади жени? — измърмори Франсис. — Да се надяваме, че тази ще му устои повече от месец-два.

След едно от празничните посещения на Даяна вкъщи мисис Бракли каза на мъжа си:

— Тя изглежда напълно доволна от работата си. Но не ми се вярва да остане там много дълго. Не и момиче като Даяна.

Мистър Бракли не каза нищо.

— Тя май много силно се възхищава на този мистър Саксоувър — добави жена му.

— Както много други — отвърна Бракли. — Той е спечелил голяма репутация сред учените. На хората прави силно впечатление, че Даяна работи там. Явно не е малко нещо да бъдеш приет при него.

— Той е женен с две деца. Момче на дванайсет години и момиче на десетина — отбеляза тя.

— Е, тогава всичко е наред. Или ти смяташ, че не е?

— Не ставай смешен, Харолд. Мъж, почти два пъти по-стар от нея!

— Добре — съгласи се той миролюбиво.

— Тя като че ли харесва напълно работата си в момента, но според думите ѝ, това май не е мястото, където трябва да се погребва за дълго привлекателно момиче като Даяна. Трябва да помислим за бъдещето ѝ.

Мистър Бракли отново нищо не каза. Той никога не можеше да реши, дали милата способност на Даяна да намира общ език с майка си я бе заблудила или представата на жена му, че всяко момиче прилича на останалите е просто неразбиваема.

Даяна вече се бе установила в „Дар“. Франсис Саксоувър откри, че тя работи добре. С облекчение отбеляза, че не се наблюдават никакви признаци на стаден инстинкт, които биха означавали предстоящо напускане. Отношенията с колегите ѝ продължаваха да бъдат приятелски, макар с малка дистанция. В редки случаи тя изтърсваше нещо, което караше някои да примигват, да я поглеждат два пъти, да се чудят. Но общо постигна сдържано, почти незабележимо присъствие в общността, след като бе отблъснала предполагаемите ухажори и защитаваеше мнението си достатъчно уравновесено. Въобще приемаше се като интересна, но малко незабележима част от сцената.

— С нас, но не от нас — отбеляза Остин Дейли за нея в края на втория месец. — В това момиче има повече, отколкото ти позволява да

видиш. Има си особен подход за нещата. Ще ни изненада рано или късно.

Една сутрин, след като Даяна бе прекарала около осем месеца в „Дар“, вратата на стаята, в която работеше, рязко се отвори. Вдигна глава от микроскопа и съзря Франсис Саксоувър, застанал на вратата с измъчен израз на лицето и чинийка в ръка.

— Мис Бракли — каза той, — бе ми казано, че е ваша любезна грижа да подкрепяте Фелиция през нейната нощна дейност. Ако това наистина е необходимо, в което се съмнявам, тъй като тя явно не е докоснала вашия дар, то бихте ли си направила труда да слагате в бъдеще чинийката й по-встрани от пътеката? Трети път едва не падам, мъчейки се да я избегна.

— О, толкова съжалявам, мистър Саксоувър — извини се Даяна. — Обикновено се сецам да я вдигна, когато ставам. Тя си изпива млякото всъщност. Сигурно през миналата нощ бурята и мълниите са я изплашили. — Даяна взе чинийката с мляко от ръката му и я отнесе на мивката. — Непременно ще се погрижа... — Тук тя млъкна и се наведе, за да разгледа чинийката по-внимателно.

През бурната нощ млякото се беше пресякло. Поне по-голямата част от него. Но имаше тъмно петно около сантиметър и половина, което изглеждаше по-различно. Като че ли то не беше се съсирило.

— Странно — каза Даяна.

Франсис погледна чинийката и я заразглежда по-внимателно.

— С какво работехте малко преди да налеее това? — попита той.

— С новата проба лишеи. От Макдоналд. Занимавах се с тях почти през целия ден.

— Хм — измърмори Франсис.

Взе чисто стъкло и улови млякото от петното.

— Можете ли да го определите? — попита той.

Даяна сложи стъклото под микроскопа. Франсис погледна плетеницата от сиво-зелени „листа“ в различните стъкленици върху масата на Даяна. Изглеждаха ужасно. Проверката не трая дълго.

— От тази проба е — каза Даяна и посочи купчина изсушени лишеи, изпъстрени по краищата с жълти петна. — Ориентировъчно го нарекох *Lichenis imper-fectus tertius mongolensis secundus Macdonaldi*.

— Така ли — измърмори Франсис.

— Ами — каза тя отбранително, — не е лесно. Този е третият, който измъкнах от серията на Макдоналд.

— Добре, да не забравяме, че названието е предварително.

— Антибиотик? Не мислите ли? — попита Даяна, като отново погледна чинийката.

— Възможно е. Доста лишеи притежават някои антибиотични свойства, тъй че не е невероятно. Но шансът това да бъде полезен антибиотик е едно на сто, разбира се. Все пак трябва да го изследваме. Ще го погледна и ще ви уведомя.

Той взе празна стъкленица и пресипа около половината от лишея в нея. После си тръгна. Преди да стигне вратата, гласът на Даяна го спря.

— Доктор Саксоувър, как е днес мисис Саксоувър?

Той се обърна и изглеждаше друг, като човек, смъкнал маска. Личеше силната му тревога. Бавно поклати глава.

— От болницата казаха, че е съвсем бодра тази сутрин. Надявам се да е вярно. Това е всичко, което могат да кажат. Тя не знае. Все още мисли, че операцията е била успешна. Предполагам, това е най-доброто, о, да, то е най-доброто! Но, Боже мой!...

Отново тръгна към вратата и излезе, преди Даяна да успее нещо да каже.

Каролайн Саксоувър умря след няколко дни.

Франсис сякаш изпадна в транс. Неговата овдовяла сестра Айрини пристигна. Правеше всичко възможно, за да поеме домашните задължения, които бе изпълнявала Каролайн. Франсис едва я забелязваше. Тя се опитваше да го накара да излезе от къщи, но не успяваше. Две седмици и повече бродеше като тяло, на което духът е някъде другаде. После внезапно престанаха да го виждат. Затвори се в лабораторията си. Сестра му изпращаше там храна, но тя често оставаше недокосната. По цели дни Франсис почти не се показваше и често леглото му оставаше недокоснато.

Остин Дейли, повече или по-малко насила успяваше да проникне при него. Казваше, че д-р Саксоувър работи като луд над половин

дузина неща едновременно и му предсказваше нервен срив. В малкото случаи, когато Франсис се появяваше за обяд, той се държеше толкова отдалечено и сдържано, че децата почти се бояха от него. Един следобед Даяна намери Зефани да ридае отчаяно. Направи всичко възможно да я утеши, заведе я в лабораторията си, позволи ѝ да си поиграе с един микроскоп. На следващия ден, събота, взе детето на двайсеткилометрова разходка пеша, за да я измъкне от къщата.

Междувременно текущата работа продължаваше някак и Остин Дейли правеше всичко възможно да уреди това, което можеше, и да задържи института на крака. За щастие беше в течение на няколко проекта и бе в състояние да ги започне. Понякога успяваше да убеди Франсис да подпише някой необходим документ, но губеше много време за неща, в които само Франсис можеше да вземе решение, а не вземаше. „Дар“ започна да показва признаци на затъване и персоналът се разтревожи.

Франсис, обаче, не бе в нервен срив. Спаси се от него като се разболя от пневмония. Прекара я също тежко, но когато започна бавно пак да набира сили, сякаш бе надвил травмата, защото вече се държеше нормално.

Но с известна разлика.

— Татко е по-спокоен от преди и някак по-кротък — довери Зефани на Даяна. — От това понякога ми се иска да заплача.

— Той беше много, много привързан към майка ти. Трябва да се чувства ужасно самотен без нея — каза Даяна.

— Да — съгласи се Зефани, — но той вече говори за нея, а това е много по-добре. Той обича да говори за нея, въпреки че му става тъжно. Но прекарва ужасно много време просто да седи и да мисли, без въобще да изглежда тъжен. Има вид като че ли пресмята нещо.

— Мисля, че тъкмо това прави — отвърна Даяна. — Трябва много да пресмята, за да поддържа „Дар“, нали знаеш. А нещата малко се поразбъркаха, докато той беше болен. Вероятно мисли как отново да оправи всичко и всичко пак ще е наред, когато нещата се подредят.

— Надявам се. Изглежда така, като че ли сметките са много мъчни — въздъхна Зефани.

Покрай всички събития въпросът за възможните антибиотични свойства на *Lichenis tertius etcetera* избледня в съзнанието на Даяна. Той се върна отново там чак след няколко месеца. Струваше ѝ се, че

вероятно се бе изплъзнал и от вниманието на Франсис, иначе щеше да е чула нещо. Защото част от скрупульозността на Франсис беше да не навлиза в чужда територия. Откритията, патентите и авторските права, свързани с тях, ставаха собственост на „Дар Хаус“, но заслугата принадлежеше на отделни личности или на екипи. Не може да се каже, че винаги всички бяха доволни от своята заслуга. И твърде деликатно бе да се отмери точно колко от нея принадлежеше на човека, който е посял семето на идеята и на другия, който я разработва, но всеобщо бе мнението, че Франсис се опитва да бъде справедлив и да следи нито едно предложение да не се приписва неправилно някому, да бъде анонимно или пък да се остави да потъне безследно. Ако нещата се бяха развивали нормално, Даяна бе напълно сигурна, че би чула нещо за *Lichenis tertius* — каквото и да било то. Когато си спомни за въпроса след няколко месеца тя реши, че колбата с лишея трябва да е забутана някъде по време на смъртта на Каролайн Саксоувър, а съдържанието в нея мухлясало. Когато Франсис оздравя, ѝ хрумна, че някаква бележка за природата на наблюдаваните свойства на *tertius* трябва да има поне за отчета. И реши при удобен случай да му напомни. Но дълго забравяше да го стори и други въпроси изместваха този в съзнанието ѝ. Най-после по време на една от ежемесечните вечерни сбирки, установени от Каролайн, за да поддържа чувството за общност в „Дар“, тя се сети, може би защото видя поредна бала с ботанически проби, събрани от скитащия надалеч мистър Макдоналд.

По време на коктейла Франсис, вече почти такъв, какъвто беше преди, следваше обичайната си практика да побъбри ту с един, ту с друг от своя персонал. Когато се срещна с Даяна, той ѝ благодари за вниманието, което бе проявила към дъщеря му.

— Това бе от голямо значение. Някой да се погрижи за нея и да събуди интереса ѝ към него бе точно това, от което най-много имаше нужда при тези обстоятелства горкото дете — каза той. — Извънредно съм ви благодарен.

— О, но на мен ми доставя удоволствие — отвърна Даяна. — Ние добре се разбираме. Тя ме кара да се усещам като малко по-голяма сестра, а аз нея — да не се чувства прекалено малка. Винаги съм съжалявала, че нямам сестра и така може би компенсирам. Във всеки случай Зефани е твърде приятна компания, за да мога да си помисля, че това е било задължение.

— Радвам се. Тя е преизпълнена от вашите похвали. Но не бива да ѝ позволявате да ви се натрапва.

— Няма — увери го Даяна. — Едва ли ще се наложи. Тя е много възприемчиво дете.

Когато Франсис се канеше да продължи обиколката си, въпросът изскочи в главата ѝ.

— О, между другото, доктор Саксоувър, отдавна смятам да ви попитам, спомняте ли си онзи лишей на Макдоналд — терциуса — от юни или от юли? Интересен ли се оказа?

Зададе въпроса почти нехайно и очакваше да ѝ отговори, че го е забравил. За един миг той изглеждаше стреснат. Но бързо се окопити и нещо се поколеба, преди да ѝ отговори. След това каза:

— Скъпа! Колко осъдително от моя страна! Трябваше да ви кажа много отдавна. Боя се, че там бях сбъркал. В края на краищата се оказа, че не е анти-биотик.

Даяна само подсъзнателно отбеляза, че имаше нещо нередно в този отговор. Едва по-късно започна да мисли, че бе глупаво Франсис да каже това. Но бе склонна да го припише на напрежението и боледуването. Нещо обаче продължаваше да човърка съзнанието ѝ. Ако бе казал, че напълно е забравил лишея покрай многото други неща или че действието му е прекалено широко и токсично, за да си заслужава да се изучава, или бе посочил половин дузина други причини, поради които той не е интересен, много вероятно бе тя да бъде удовлетворена. Но въпросът ѝ кой знае защо го бе извадил от равновесие и довел до зле обмислено твърдение, с което май отбягваше прекия отговор. Защо бе пожелал да го избегне?

В „оказа се, че не е антибиотик“ тя виждаше вече не просто неволна грешка, а гаф. Гаф, направен от човек, изненадан внезапно, който по природа е твърде правдив, за да може бързо да измисли лъжа...

Изводът от непредпазливия отговор едва ли можеше да се избегне: лишеят терциус положително притежаваше свойство, което изглежда като антибиотично, но след като се е оказало, че не е антибиотик, какво всъщност е то?

И защо Франсис иска да го скрие?...

Въпросът продължаваше да я човърка, но Даяна не можеше съвсем да разбере защо. По-късно приписа тревогата си на несъответствието

между дребната наглед уклончивост на Франсис и нейното мнение за него с неговата репутация и обичайното му спокойно поведение.

Случи се още нещо. От архивния отдел ѝ изпратиха бележка, в която искаха да върне своите материали за проверка. Тя послушно започна да прави списък и когато стигна до *Lichenis tertius etc.* си спомни, че само преди ден-два бе споменала *tertius* пред Франсис на соарето. Искането на архивния отдел идваше обикновено в понеделник, а не в петък. Този път тя имаше цели две седмици да представи отчета.

Даяна дълго гледаше списъка. Опитваше се да се противопостави на един импулс. О, не на изкушение, защото то ни най-малко не приличаше на изкушение. Нито се предполагаше, че тя нещо ще придобие. По-скоро в нея се надигна силно любопитство. И накрая победи.

— Направих — казваше тя по-късно, — нещо, което презирах, на което се смятах неспособна. Фалшифицирах нарочно отчета. И най-странното е, че не чувствах никаква вина или срам, а по-скоро, че това е неприятна необходимост.

И тъй снопчето *Lichenis tertius* от последната пратка на Макдоналд не се появи в регистъра на института.

* * *

В ранните етапи на своето изследване на лишея Даяна имаше предимство пред Франсис. Тя не работеше с идеята, че има работа с антибиотик. Знаеше само, че търси нещо, което има свойство, напомнящо антибиотик, но не без да е такова. От поведението на Франсис реши, че то е нещо необикновено и може би опасно. Но това не ѝ послужи кой знае колко, освен че подготви разума ѝ да разработва по-широко въпроса. Въпреки това тя едва не изхвърли самото нещо, което търсеше, като твърде невероятно. Тогава, точно преди да го унищожи, тя се поколеба. Поне от добросъвестност, ако не по друга причина, заслужаваше си и по-нататъшно изучаване... и после още... и още...

След години тя каза:

— Не бе интуиция, не бе и здрав разум. Всичко започна с едно логично заключение, после едва не пропадна поради предубеждение и след това бе спасено от системността. Лесно можех да го пропусна и да тръгна в погрешна посока за цели месеци, та предполагам, че е имало и малко късмет. Дори когато проверявах и препроверявах нещата, аз всъщност не вярвах. Бях изпаднала в нещо като шизоидно състояние. Професионална част от моята същност го бе доказала и не съумяваше да го опровергае, но другата моя част не можеше истински да го приеме. Тъй както е трудно да се повярва, че светът е кръгъл. Предполагам, тъкмо заради това не говорех за работата си. Започнах и просто да не виждам някои изводи, които направо ми бодяха очите. И не само за седмици, но за цели месеци. Мислех, това е само едно интересно откритие на мисълта и възнамерявах да доразвия до някакво практическо приложение. Така се съсредоточих върху изолирането на активното вещество и почти не мислех за последствията. Бях също като религиозен фанатик.

Работата стана предизвикателство за Даяна. Отнемаше ѝ почти цялото свободно време и тя често работеше до късно вечерта. Съботно-неделните посещения вкъщи станаха нередовни и бе неспокойна, когато се намираще там. Зефани, изпратена в едно съседно училище, бе разочарована, че рядко я вижда през свободните дни.

— Ти винаги работиш — оплакваше се тя. — И изглеждаш уморена.

— Мисля, че няма да е за дълго — отвърна Даяна. — Ако не се случи нещо много неочаквано, трябва да свърша това за месец-два.

— За какво става дума? — искаше да знае Зефани.

Но Даяна поклати глава.

— Твърде сложно е. Просто няма как да го обясня на никого, който не е учил достатъчно химия.

Експериментите ѝ бяха главно върху мишки. В късна есен, повече от година след смъртта на Каролайн Саксоувър, тя започна да изпитва истинска увереност в резултатите си. Междувременно откри група животни, които Франсис използваше за своите опити и им хвърляше по някой поглед. По това време истинската ѝ работа бе свършена. Резултатите бяха вън от всяко съмнение. Оставаше да се извършат серии опити, които да доставят достатъчно данни за начина

на пряк надежден контрол над процеса — рутинна работа, която отнемаше сравнително малко време и ѝ позволяваше да се поотпусне... Чак когато започна да се отпуска, тя се замисли над това, което беше открила...

В ранните фази на работата си от време навреме размишляваше над отношението на Франсис към откритието и се питаше какво смята да прави той с него. Сега вече отделяше на този въпрос цялото си внимание. С тревога мислеше, че с неговата работа той е цели шест месеца преди нейната. Той би трябвало да бъде съвършено сигурен в своето откритие и във възможността да се използва на практика още през лятото. Но не бе споменал нито дума. Само по себе си това бе странно. Франсис имаше доверие на персонала си. Той твърдеше, че секретността, освен когато е абсолютно необходима, понижава ефективността в работата и вреди на чувството за общност на усилията. Персоналът му отговаряше със същото и от „Дар“ почти никога не изтичаше преждевременна информация, макар че винаги можеше да понаучиш нещо за текущите проекти, ако опитаеш. Но за този нямаше нищо. Нищичко. Доколкото разбираше, Франсис бе свършил цялата работа сам и бе запазил резултатите изцяло за себе си. Може би е водил преговори за промишлено производство на продукта с познатите си индустриалци. Но тя все пак мислеше, че не е. Някак съзнаваше, че въпросът е твърде голям, за да бъде придвижван по обикновения начин. Тя реши, че той вероятно ще изнесе доклад пред едно от научните дружества. В такъв случай и тя трябва веднага да предаде своята работа. И все пак, ако той възнамеряваше това, защо бе необходима толкова плътна завеса на тайна пред собствения му персонал в период, в който изследванията му би трябвало да са вече напълно завършени...

Даяна реши да поизчака.

Но бе смутена и по въпроса за етикета на положението, в което се намираше. Според една клауза от договора ѝ всяко откритие, направено от нея по време на работата ѝ в „Дар Хаус Дивелъпмънт Лимитид“, ставаше собственост на „Дар Хаус“. Беше ѝ ясно, че по закон тя трябва да представи на Франсис веднага цялата си работа. Добре, но... Ако тя не бе изпуснала лишея в млякото, нямаше да има никакво откритие. Ако Франсис не бе донесъл чинийката, действието на лишея можеше никога да не бъде отбелязано. Ако тя не го бе

забелязала, Франсис щеше да го пропусне. Във всеки случай тя не бе откраднала работата на Франсис. Може да се каже, че любопитството ѝ я тласна към изследване на явление, което самата тя бе наблюдавала. Бе работила упорито и стигна до откритието със собствени сили. Струваше ѝ се доста жестоко да се откаже от него, освен ако не бе абсолютно необходимо. Ще почака и ще види, какво смята да предприеме Франсис.

Чакането ѝ предоставяше повече време за мислене. А мисленето събуждаше по-големи основания за безпокойство. Сякаш навлизаше все по-навътре в гора, тя ставаше все по-гъста и се оказваше доста зловеща. Започна да вижда много възможни последици, за които никога не бе мислила преди. Постепенно прозря, че Франсис също трябва да ги е видял и взе да разбира съображенията, които го правят съдържан.

Малко по малко, докато продължаваше да чака, мисълта ѝ рисуваше все по-широка и широка картина пред нея и от отделни парченца сглобяваше мозайка, която като цяло тревожеше. Тогава разбра, че това не бе просто поредното интересно откритие, а нещо глобално. Те държаха в ръце една от най-ценните и избухливи тайни на света. И най-после осъзна, че не някой друг, а самият Франсис Саксоувър не знаеше какво да прави с нея...

Години по-късно тя каза:

— Сега мисля, че тогава сторих грешка, като нищо не правех и само продължавах да чакам. Когато започнах да разбирам последствията, трябваше да отида при него и да му кажа какво бях направила. Поне щеше да може да поговори с още един човек по въпроса, а това би му помогнало да вземе решение. Но той бе прочут. Беше ми шеф. А аз бях нервна, защото моето положение... е, добре, меко казано, беше двусмислено. И най-лошото от всичко — бях много млада и приемах нещата по друг начин.

Може би това бе истинската ѝ бариера. Още като ученичка Даяна бе възприела, че знанието е дар от Бога и то не по-малък от самия живот. От коетоследва, че да подтискаш и прикриваш знанието е грех. Търсачът на познание не търси за себе си. Той е под специално командване и трябва да предадена хората всичко, което е имал привилегията да научи.

Мисълта, че един от лидерите в нейната професия като че ли нарушаваше това, я ужасяваше. И то точно Франсис Саксоувър, когото боготвореше и бе смятала за връх! Това я нараняваше така дълбоко, че бе съвсем обърквана.

— Бях млада, все още твърда и перфекционистка. Франсис бе мой идеал, а тук не се покри напълно с образа, който си бях създавала за него. Да, мисленето ми бе наистина много егоцентрично. Не можех да му простя, че е колос с глинени крака. Нещата ми изглеждаха, сякаш той ме бе измамил. В мен настъпи хаос, пронизван от собствените ми безкомпромисни идеи. Беше ад. Едно от онези състояния на нарастващ шок, най-лошия, който съм преживявала. Струваше ми се, че нещо си е отишло и светът никога вече няма да бъде същия, и, разбира си, той никога вече не стана същия...

Като последица от шока нейната решителност нарасна. Тя дори няма да позволи на Франсис да узнае за работата ѝ над лишея. Той може да извърши пре-стъплението да скрие познанието, но това да тежи на неговата съвест. Тя няма да му стане съучастник. Ще изчака още малко с надежда, че той ще промени намеренията си. Но ако не покаже, че е решил да публикува или да приложи откритието, ще продължи напред сама и ще се погрижи то да бъде дадено на света...

И Даяна започна да изучава следствията още по-дълбоко. В най-общи линии това означаваше, че изучава препятствията. Колкото повече внимание отделяше на въпроса, толкова повече я поразяваше и броят, и разнообразието на интересите, които щяха да бъдат засегнати от производното на лишея. Не ставаше дума само за това, дали тя да говори или да не говори за откритието, както ѝ се бе сторило в началото. Все по-ясно разбираше дилемата, пред която Франсис се бе изправил още преди месеци. Но не си позволи това да събуди у нея съчувствие. Вместо това усети предизвикателство: ако той не направи нищо, аз ще го направя...

Продължи да размишлява над проблема и през зимата, а когато дойде пролетта още не бе намерила решение.

На своя дваисет и пети рожден ден стана наследница на състоянието на дядо си и бе смаяна, че изведнъж се оказа обезпечена. Отпразнува рождения ден като си купи дрехи от прочути модни къщи, в които никога не се бе надявала да стъпи. Взе си малка кола. За изумление на майка си не напусна „Дар“.

— Но защо да напускам, мамче? Какво ще правя, ако напусна? Там ми харесва и работата ми е интересна и полезна — каза тя.

— Но сега, когато имаш независимост с това състояние... — възрази майка ѝ.

— Знам, мила. Едно разумно момиче трябва да излиза и да си купи съпруг.

— Категорично не бих го нарекла така, скъпа. Но в края на краищата една жена трябва да се омъжи. Тя е по-щастлива тогава. Вече си на двайсет и пет, знаеш го. Ако сега не помислиш сериозно да създадеш семейство, ами времето не стои на едно място. Трийсетте ще дойдат преди да се усетиш, после четирсетте. Животът не е много дълъг. Човек вижда това най-добре, когато го погледне откъм другия край. Няма време да направиш кой знае колко.

— Не съм сигурна, че искам да създавам семейство — отвърна Даяна. — Вече има толкова много семейства.

Мисис Бракли изглеждаше шокирана.

— Но всяка жена в сърцето си иска свое семейство — възкликна тя. — Това е съвсем естествено.

— Обичайното е — поправи я Даяна. — Бог знае, какво би станало с цивилизацията, ако вършехме нещата, само защото са естествени.

Мисис Бракли се намръщи.

— Не те разбирам, Даяна. Нима не искаш своя собствена къща и семейство?

— Не толкова много, мамче, иначе предполагам, отдавна да съм направила нещо по въпроса. Но може би ще се опитам по-късно. Може и да ми хареса. Имам още много време.

— Не толкова, колкото си мислиш. Една жена винаги е изправена срещу времето и не следва да го забравя.

— Сигурна съм, че си права, миличка. Но прекалената загриженост в тази посока може да има и доста лоши резултати, не мислиш ли? Не се тревожи за мен, мамче! Знам какво правя.

И Даяна за сега остана в „Дар“.

Зефани дойде от колежа за великденската ваканция и се оплака, че Даяна е разсеяна.

— Не изглеждаш тъй уморена, както когато работеше много — констатира тя, — но сега мислиш много. Ужасно много.

— Е, при моята работа трябва да се мисли. Състои се главно в това — отвърна Даяна.

— Но не през цялото време.

— Може би не само аз правя това. А пък ти сега съвсем не мислиш толкова, колкото преди да отидеш в онова училище. Ако продължаваш само да приемаш това, което ти казват, без да мислиш по него, ще свършиш като домакия.

— Но повечето жени стават домакини — възрази Зефани.

— Знам, домашна съпруга, домашна дама, домашна жена, домашна поддръжница, мислеща за дома. Това ли искаш? Това е измамна дума, миличка. Кажи на една жена, че мястото ѝ е вкъщи или да си върви в кухнята и тя няма да хареса думите ти. Но я наречи „добра домакия“, което означава съвсем същото и тя ще продължи да опъва хомота, но ще сияе от гордост. Лелята на майка ми се е борила и е влизала в затвора няколко пъти за правата на жените. И какво е постигнала? Просто малка промяна на думите, вместо да ги принуждават, днес жените ги мамят. Поколенията момичета след нея дори не знаят, че са измамени. И може би не ще ги интересува, дори ако знаят. Нашата най-непоносима женска черта е конформизмът и най-ужасната ни добродетел е да приемаме нещата такива, каквито са. Тъй че внимавай за измамите, скъпа. Не можеш да бъдеш прекалено наивна към тях в един свят, където символ на радостта от живота е печен боб.

Зефани слуша мълчаливо напътствието. То не ѝ се стори забавно.

— Не си нещастна, нали, Даяна? Искам да кажа, не мислиш непрекъснато само такива работи, нали?

— Боже мой, не. Мисля си само за задачите.

— Нещо като задачите по геометрия?

— Ами да, предполагам, че е така. Нещо като човешка геометрия. Съжалявам, че моят вид те потиска. Ще опитам да забравя всичко за малко. Хайде да се измъкнем някъде с колата, искаш ли?

Но проблемите продължаваха да бъдат проблеми. И растящото убеждение на Даяна, че Франсис потулва цялата работа, я караше още по-категорично да търси решение.

Дойде лятото. През юни отиде с приятелка от Кеймбридж в Италия. Приятелката се оказа твърде податлива на чара на италианците и дори се сгоди, макар временно. Даяна също се забавляваше. Върна се

оттам сама и с известно съжаление, че е губила време за неща, които много скоро ти втръсват.

Зефани пак беше дошла вкъщи за част от лятната си ваканция.

Една вечер скитаха из голямата ливада, току-що окосена за втори път. Седнаха удобно до купа сено. Даяна попита Зефани как се е справила този срок.

Не много зле, каза Зефани скромно, поне не лошо с работата, не лошо с тениса. Но не се интересува много от крикета. Даяна се съгласи за крикета.

— Много е скучен — кимна тя. — Той е някакъв признак за еманципация на жените. Свободата за момичетата се схваща като задължението да правят каквото правят момчетата, колкото и да им е досадно.

Зефани продължи да ѝ говори за учението и училищния живот.

— Е, поне не изглежда, че те подготвят само за домакинстване — каза Даяна с някакво одобрение.

Зефани се замисли малко над този извод.

— Няма ли да се омъжиш, Даяна?

— О, сигурно ще го направя някой ден — допусна Даяна.

— Но ако не го направиш, какво друго ще правиш? Ще станеш като лелята на своята майка и ще се бориш за правата на жените, така ли?

— Малко си пообъркала нещата, мила. Тази моя леля, и лелите на други хора, са спечелили правата, от които жените се нуждаят, още преди много години. Но и досега на жените им липсва обществена смелост да ги използват. Моята пралеля и другите като нея са смятали, че са завоювали голяма победа. Не са разбрали, че най-големият неприятел на жените не са мъжете, а самите жени: глупавите жени, мързеливите жени, самодоволните жени. Самодоволните са най-лошите. Тяхната професия е да бъдат жени и те просто мразят всяка друга, която успява да постигне успех в някаква област. Това им причинява комплекс за малоценност.

Зефани замислено я погледна.

— Мисля, че не обичаш много жените, Даяна — реши тя.

— Твърде силно казано, мила. Това, което не харесвам у нас, е готовността, с която се съгласяваме да ни бъдат поставяни условия. Лесният начин, по който могат да ни накарат да желаем да не бъдем

нищо по-добро от съпруги и второкласни граждани и да минаваме през живота просто като притурки вместо като личности със свои собствени права.

— Казах на мис Робъртс, тя ни предава история, твоите думи, че положението на жените се е променило от принудата само да правят нещо към залъгването им да се занимават с него.

— Така ли? И какво отговори тя?

— Съгласи се. Но каза, че няма как, това е светът, в който живеем. В него има толкова много нередности, но животът е кратък и най-доброто, което всяка от нас може да направи, е да си създаде добри отношения с него, като прави възможното да запази и нещо от себе си. Тя каза, че би било друго, ако жените имаха повече свободно време. Но сега няма начин да се накарат жените да направят нещо по въпроса. Докато ти пораснат децата, остаряваш и вече не си струва да правиш опити. А след още някакви двайсет и пет години и с дъщерите ще бъде същото, и... О, Даяна, какво ти е, за Бога?...

Даяна не отговори. Седеше, вперила поглед право пред себе си, с широко отворени сиви очи, като хипнотизирана.

— Даяна, зле ли ти е? — Зефани я дръпна за ръкава.

Даяна бавно обърна глава, но без да я вижда.

— Ето това е! — каза тя. — Боже мой, това е! То си е тук през цялото време, вторачено в лицето ми, а аз въобще не го виждах...

Тя сложи ръка на челото си и се облегна на купата сено. Зефани разтревожено се наведе над нея.

— Даяна, какво има? Мога ли да направя нещо?

— Няма нищо нередно, мила Зефани. Нищо. Просто открих какво да направя.

— Какво искаш да кажеш? — попита объркана Зефани.

— Открих каква да бъде кариерата ми...

Даяна говореше със странен глас. След това се разсмя. Отново се облегна на сеното и продължи едновременно да се смее и да плаче, и всичко бе тъй особено, че Зефани се разтревожи...

На следващия ден Даяна поиска среща с Франсис и му обясни, че би искала да напусне в края на август.

Франсис въздъхна. После погледна лявата ѝ ръка и на лицето му се изписа объркване.

— О — възкликна той, — не по обикновената причина?

Тя бе забелязала погледа му.

— Не.

— Трябваше да вземеш пръстен на заем — отвърна той. — Сега бих могъл да не се съглася.

— Не искам да споря — заяви Даяна.

— Но ще трябва. Известен съм с това, че споря с ценни хора от персонала, дори когато Химен чака зад вратата. Винаги споря. И така, какво има? Какво сме направили или не правим?

Срещата, която Даяна се бе надявала да бъде кратка и официална, се проточи. Тя обясни, че е наследила известна сума пари и възнамерява да предприеме околосветско пътешествие. Той не изрази неодобрение.

— Добра идея, ще ти даде възможност да видиш как работи част от нашия тропически персонал. Вземи си една година отпуск. Приеми я за платения отпуск, който се дава на всеки седем години на професор или научен работник за пътуване, изследване или почивка.

— Не — отговори твърдо Даяна. — Нямам предвид това.

— Не искаш да се върнеш пак тук? Не ми се ще да е така. Ще ни липсваш. Нямам предвид само професионално.

— О, съвсем не е това — каза тя нещастно. — Аз... Аз... — тя млъкна и остана вторачена в него.

— Някой ти е предложил по-хубава работа?

— О, не, не. Просто се отказвам.

— Искаш да кажеш, че спиращ с научните изследвания?

Тя кимна.

— Но защо така преждевременно, Даяна. С талант като твоя, защо... — той продължи надълго и нашироко. Изведнъж млъкна, погледна отново в сивите очи, внезапно усетил, че тя не го чува. — Това не ти е присъщо. Трябва да има сериозна причина!

Даяна стоеше неуверена, колебаеше се, като че ли беше на ръба на гибелна пропаст.

— Аз... — започна отново и млъкна, сякаш се беше задавила.

Продължаваше да го гледа право в лицето. Той видя, че тя трепери. Силни противоречиви чувства надвиха нейното обикновено спокойно изражение. Сякаш в нея се развихряше свирепа, тревожна вътрешна битка.

Той се изправи и тя като че ли частично се овладя. Каза почти задъхано:

— Не, не! Трябва да ме пуснеш да си отида, Франсис. Трябва да ме пуснеш!

И изхвъркна от стаята, преди той да успее да стигне до нея.

ЧАСТ ВТОРА

— Радвам се, че и двамата успяхте да дойдете — каза Франсис на децата си.

— Не би трябвало да бъда тук, но ти говореше така, сякаш идването ми е наложително — каза Пол.

— Важно е. А дали е наложително... Четвъртият член на нашия квартет все още се бави. Не съм сигурен, че я помните. Тя напусна „Дар“ преди около четиринайсет години — Даяна Бракли.

— Мисля, че я помня — отвърна Пол. — Висока, доста прилично изглеждаше, нали?

— Аз наистина добре си я спомням — вмъкна Зефани. — Падах си по нея. Мислех си, че Даяна е най-хубавото и след теб, татко, най-умното същество на света. Плаках като луда, когато си отиде.

— Беше отдавна. Не виждам, какво спешно би могла да ни каже. За какво се отнася? — попита Пол.

— Нуждаете се от мъничко предварително обяснение — каза Франсис. — Всъщност може би е по-добре, че закъснява. Ще мога да ви разясня нещата.

Огледа критично сина и дъщеря си. Пол, вече на двайсет и седем, инженер, все още приличаше на момче въпреки брадата, с която се опитваше да си придаде по-голям авторитет. Зефани бе израсла и станала много по-хубава, отколкото той бе очаквал. Имаше златистата къдрава коса на майка си, неговата форма на лицето, по женски смекчена, и тъмни лешникови очи, които не бе взела от нито един от двамата. Сега, седнала в кабинета му в памучна лятна рокля, с коса не съвсем подредена след шофирането ѝ до „Дар“, приличаше по-скоро на абитуриентка, отколкото на аспирантка в университет.

— Сигурно ще си помислите, че е трябвало да ви разкажа за това по-рано. Но имаше сериозни възражения против това. Надявам се, че ще се убедите, щом ви остане време за размисъл.

— О, Боже. Звучи ужасно зловещо, татко. Да не сме подхвърлени деца или нещо подобно? — попита Зефани.

— Не. Категорично не сте. Историята е дълга, но ще започна от началото, за да я направя по-ясна. През юли в годината, в която майка ви почина...

И той разказа за петното от лишея в чинийката с мляко.

— Взех стъкленницата с лишея в моята лаборатория, за да го изследвам по-късно. Скоро след това умря майка ви. Това съвсем ме покрусил. Една сутрин се събудих с внезапната увереност, че ако не се заловя с някаква работа и не потъна изцяло в нея, просто ще откача. Отидох в лабораторията си и заработих. Около половин дузина неща ме чакаха. Работех върху тях ден и нощ, за да може постоянно мисълта ми да бъде заета. Едно от нещата, които изследвах, бе лишей, забелязан от Даяна.

Лишеите са странно нещо. Те не са един организъм, а две форми на живот, живеещи в симбиоза — гъбичка и водорасло, взаимозависими. От дълго време изглеждаше, че от тях не може да има никаква полза освен, че едното служи за храна на северните елени, а други от другото получават бои. Сравнително неотдавна се откри, че някои водорасли имат антибиотични свойства, които най-често се дължат на една киселина в тях, но има и още много работа да се извърши, преди това вещество да може да се използва.

Естествено и за помислих, че това, което търсех, е антибиотик. Онзи лишей изглежда притежаваше такова свойство. О, добре, можем да се занимаем с подробностите и някой друг път. Но работата е там, че това не бе антибиотик. Постепенно бях принуден да приема, че е нещо съвсем друго. Нещо, за което нямаше название. Тъй че трябваше да му измисля. Нарекох го антигерон.

Пол изглеждаше озадачен. Зефани каза направо:

— Което значи какво, татко?

— Анти — против, герон — възраст, или буквално старец. Днес като че ли никой не възражава срещу смесването на латински и гръцки корени в една дума, така че — антигерон. Би могло да се измисли и по-точно име, но и това върши работа.

Активният концентрат, произлязъл от лишей, нарекох лишеин. Фактическите физикохимични подробности от действието и влиянието му върху живите организми са изключително сложни и изискват много изследвания, но общият ефект е съвсем явен — лишей забавя нормалната скорост на метаболизма в целия организъм.

Синът и дъщеря му мълчаха. Опитваха се да осмислят нещата. Зефани заговори първа.

— Татко... Татко, да не искаш да кажеш, че си намерил... О, не може да бъде!

— Това е, мила. Точно това е — каза той.

Зефани седеше съвсем неподвижна, вторачена в него, неспособна да изрази нищо от това, което из-глежда в този миг чувстваше.

— Ти, татко, ти! — каза тя, все още невярваща.

Франсис се усмихна.

— Тъкмо аз, мила, макар че не бива да ми се приписва кой знае каква заслуга. Някой щеше да се натъкне на същото съвсем скоро. Просто случайно този някой бях аз.

— Просто случайно! Боже мой! — възкликна Зефани. — Както просто случайно Флеминг открил пеницилина. Господи, татко! Просто ми прилошава...

Тя стана и неуверено тръгна към прозореца. Застана там с чело, притиснато към хладното стъкло, загледана в парка.

Пол каза объркано:

— Съжалявам, татко, но не мога напълно да схвана. Ти изправи Зеф на нокти, следователно нещото си го бива, но аз съм само прост строителен инженер, не забравяй.

— Не е много трудно да се разбере. Да се повярва е по-трудното — заобяснява Франсис. — Сега процесът на клетъчно деление и растеж...

До прозореца Зефани внезапно се вцепени. Обърна се рязко. Вгледа се в профила на баща си, напрегнато го изследва, после се вторачи в голямата снимка в рамка, на която той стоеше до Каролайн, правена само няколко месеца преди смъртта ѝ. След това отново погледна Франсис. Очите ѝ се разшириха. Със странна, полусънна походка тя отиде до стенното огледало, застана пред него и се загледа.

Франсис прекъсна трактата за Пол по средата на изречението и обърна глава, за да я погледне. Тя и той останаха неподвижни няколко секунди. Зениците на Зефани започнаха да възвръщат нормалния си вид. Тя отмести поглед и заговори както бе пред огледалото, без да обръща глава.

— Колко? — попита тя.

Франсис не ѝ отвърна. Може би не я бе чул. И той отмести очи от нея и се приближи към портрета на жена си.

Зефани затаи дъх, и после трескаво се обърна. Цялото ѝ тяло бе напрегнато, също и гласа:

— Попитах те колко — повтори тя. — Колко ще живея?

Франсис отвърна на погледа ѝ. Гледаха се доста дълго, преди той да отклони очи. Той внимателно изучаваше няколко секунди ръката си и отново вдигна очи. Със странна педантичност, която прогони всякакви чувства от гласа му, той отговори:

— Оценявам твоите очаквания за живота, мила, приблизително на двеста и двайсет години.

* * *

Мълчанието, което последва, бе нарушено от почукване на вратата. Мис Бърчет, секретарката на Франсис, пъкна глава в стаята.

— На телефона от Лондон мис Бракли, сър. Казва, че е важно.

Франсис кимна и излезе, като остави децата си вторачени.

— Той наистина ли мисли това? — възкликна Пол.

— О, Пол! Можеш ли да си представиш татко да казва нещо без наистина да го мисли?

— Не, предполагам, че не. Но и аз ли ще преживея толкова дълго? — попита той объркан.

— Разбира се. Само че малко по-малко.

Тя се отпусна в един фотьойл.

— Не разбирам как схвана всичко толкова бързо — каза Пол с нотка на подозрение.

— И аз не всичко разбирам. Но това е като при онези игри. Завъртяваш нещо както трябва и веднага всичко останало се сглобява.

— Какво сглоби?

— О, нещата. Множество дребни неща.

— Не мога да схвана. Той каза само, че...

Пол млъкна, защото вратата се отвори и Франсис се върна.

— Даяна няма да дойде — каза той. — Тя каза, че не е било неотложно.

— Каква неотложност? — попита Зефани.

— Все още не ми е напълно ясно, освен че Даяна смяташе, че това, което ви казах, може да се разгласи и че тя би следвало да ме предупреди. Това ме накара да реша да ви кажа.

— Не разбирам. Какво общо има Даяна с това? Като твой агент ли действа или нещо подобно? — продължаваше Зефани.

Франсис поклати глава.

— Не е мой агент. Допреди два-три дни няхах представа, че друг освен мен знае нещо по въпроса. Но тя ми даде да разбера ясно, че знае и не от вчера.

Пол се намръщи.

— Аз още не... Да не искаш да кажеш, че е откраднала твоята работа?

— Не — отвърна Франсис. — Не мисля така. Каза, че е работила отделно и може да ми покаже бележките си, за да го докаже. Склонен съм да ѝ вярвам. Дали като нейна работа то е нейна законна собственост или не, е друг въпрос.

— Но за какво е цялото бързане? — попита Зефани.

— Доколкото разбрах, използвала е лишеина. Но нещо не е тръгнало както трябва и сега е дадена под съд за причиняване на щети. Бои се, че ако не успее да избегне съда, цялата работа за откритието може да излезе на бял свят.

— И тя не може или не иска да плати, така че би желала да вземе на заем от теб, за да не попада в съда? — предположи Пол.

— Не искам да правиш такива заключения, Пол. Ти не помниш Даяна, но аз я помня. Съдът някаква фирма, в която тя работи. Могат да платят без проблеми, казва тя, но са хванати натясно. Предявените в обвинението щети са толкова големи, че граничат с изнудване. Ако платят, това ще окуражи и други да предявяват безбожни претенции. Ако не платят, нещата за откритието ще се разгласят. Положението е много неудобно.

— Не разбирам... — започна Зефани. И млъкна. Очите ѝ се разшириха. — О, искаш да кажеш, че тя е давала това нещо...

— Лишеин, Зефани.

— Лишеин. Тя го е давала на хора, без те да знаят това?

— Но разбира се, че така ще е правила. Мислиш ли, че ако те знаеха, новината нямаше да обиколи света само за пет минути? Защо смяташ, че бях толкова предпазлив, че даже на вас двамата нищо не

казах за това досега?... За да мога да го използвам, трябваше да хитрувам. Очевидно, същото е трябвало да прави и тя.

— Нашата имунизация! — внезапно възкликна Пол. — Значи тя е...

Той си спомни, как след като навърши седемнайсет години, Франсис му разказа надълго и нашироко за устойчивостта, която някои бактерии са придобили към обикновените антибиотици, и го бе накарал да се възползва от предимството да бъде имунизиран с ново средство, което още няколко години няма да бъде общодостъпно. Нямаше причина Пол да не се съгласи и двамата отидоха в лабораторията. Там баща му направи разрез на ръката му, пхна вътре таблетка с формата на точиларски брус, после затвори раната с два шева и я превърза

— Това ще върши работа около година — бе казал Франсис, и оттогава повтаряха процедурата еже-годно някъде около рождения му ден. Щом Зефани стана на шестнайсет, Франсис започна да прави същото с нея.

— Точно така. Имунизацията — потвърди Франсис.

И двамата се втрениха в него за няколко секунди. Зефани се намръщи.

— Много добре, татко. Ние сме ние, ти си ти, така че това всъщност не бе много трудна. Но за Даяна трябва да е било друго. Как е могла, за Бога...

Тя млъкна, поразена от внезапен спомен — Даяна, облегната на купата сено, обзета от истеричен смях. Какво бе казала тогава? „... Открих, какво ще правя...“

— Каква е фирмата на Даяна? — попита тя.

Франсис изглеждаше неуверен.

— Нещо особено — каза той. — Някакво чудновато египетско име, но не Клеопатра.

— Нефертити? — подсказа Зефани.

— Да, „Нефертити лимитид“.

— Мили Боже! И Даяна е... Нищо чудно, че се смееше — възкликна Зефани.

— Фирма, наречена „Нефертити“, звучи по-скоро нелепо, отколкото смешно — каза баща ѝ. — С какво се занимава?

— О, мили татко! Наистина! Къде живееш? Това е един от центровете за разхубавяване в Лондон. Ужасно скъп и само за избрани хора.

Франсис не схвана веднага връзката, но след това чувствата му избиха върху лицето му. Вторачи се в дъщеря си, лишен от дар слово. Очите му се разфокусираха. Внезапно се наведе напред, закри лице с ръце и смехът му се накъса от странни резки хъл-цания.

Зефани и Пол се спогледаха стреснати. Пол се поколеба. Отиде при Франсис, сложи ръце на раменете му. Франсис сякаш не го забеляза. Пол го стисна по-здраво и го разтърси.

— Татко! Престани!

Зефани отиде до шкафа, с трепереща ръка наля малко бренди и му я поднесе. Франсис сега седеше изправен, но сълзи се стичаха по бузите му, погледът му бе отсъстващ. Взе чашата, изпи половината на един дъх. Очите му се оживиха.

— Съжалявам. Но е странно, нали? През всичките тези години това да е тайна. Най-голямото откритие от векове. Прекалено голяма тайна. Да не казвам нищо на никого. Прекалено опасно е. И сега! Средство за разхубавяване... Смешно, нали? Не мислите ли, че е забавно? — Той отново взе да се смее.

Зефани го прегърна и притисна до себе си.

— Шшт! Татко, облегни се назад, опитай да се отпуснеш. Така, скъпи. Пийни още малко. Ще се почувстваш по-добре.

Той полегна в ъгъла на дивана и погледна нагоре към лицето ѝ. Пусна празната чаша на пода и посегна към свободната ѝ ръка. Взе я, погледна я за момент. Целуна я и вдигна поглед към портрета на жена си.

— О, Боже! — промълви той и заплака.

* * *

След час и половина и хубав обяд Франсис, напълно възстановен, ги заведе отново в кабинета си, за да продължи своя разказ.

— Както ви казах — започна той, — имам малка заслуга в откриването на лишеина. Всичко тръгна от случайно дребно

произшествие и Даяна явно се е възползвала от същия случай. Трудното започна, когато разбрах, какво съм намерил.

Има около половин дузина големи открития, които са съвсем предстоящи, но никой не прави и най-малък опит да се подготви за тях. Антигерон от някакъв вид или от няколко вида почти сигурно ще се появи съвсем скоро, но никога не съм чул някой да е отделил сериозно внимание на проблемите, които той ще породии. Аз самият нямах представа какво да правя с него. Колкото повече мислех, толкова повече се тревожех, защото започнах да разбирам, че по въздействие това е нещо като атомна енергия. Да, антигеронът няма да избухне по този начин, но е дори по-разрушителен, макар потенциално да е много по-полезен...

Но представете си само резултата дори от простото огласяване, че съществува средство да удължиш живота си. Нещата ще се разпространят като прериен пожар. Помислете си за гонитбата на вестникарите. Една от големите мечти на човечеството най-после се е сбъднала. Представете си дваиет милиона екземпляра на „Рийдърс Компакт“, всеки съобщаващ на половин дузина езици: „И ти можеш да бъдеш Метусала^[1]!“ Хитрини, интриги, подкупи, може би и борби дори ще започнат сред хората, за да се опитат да грабнат първи поне малко допълнителни години. Хаосът ще последва в един свят, който и без това вече е пренаселен и има твърде висока раждаемост. Цялата перспектива беше и е съвсем ужасяваща. Преди три-четири века все още бихме могли да понесем въздействието на лишеина и може би да го контролираме, но сега, в съвременния свят... Ох, това ми причиняваше кошмари... И още ми причинява по-някога...

Но в никакъв случай то не бе най-страшното. Да го откриеш в неподходящо столетие е ужасно, но аз бях направил нещо още по-лошо: бях открил не антигерона, който трябва.

Убеден съм, че щом има един, трябва да има и други. Могат да са по-малко или повече ефикасни от този, който извлякох, но трябва да ги има. Основната неприятност с моя лишеин е, че произлиза от лишей, който ни бе изпратен от пътуващия ботаник Макдоналд. Лишеят съществува в колонии, които растат върху територия само от няколко квадратни километра. С други думи, от него има изключително малко. И колкото има, трябва да бъде запазен и да не се събира много

интензивно. Според моята информация ще стигне за поддържането на три-четири хиляди души, не повече.

Тъй че може да се предвиди какво ще стане. Обявява се откритието, а после се уточнява, че то ще може да се приложи само на тези три-четири хиляди души. Боже мой, та това е въпрос на живот и смърт! Кой ще са щастливците, на които ще бъде позволено да живеят по-дълго? И защо? А цената на лишее веднага ще стане астрономическа. Паническото му търсене ще бъде като златната треска, само че още по-трескаво. За седмица-две, може би дори само за няколко дни, той ще свърши и това ще бъде краят на лишеина. Край!

За да се получат приблизително необходимите количества, лишееят трябва да се отглежда на площ от хиляди квадратни километри, а това не е възможно. Освен трудността да придобиеш толкова хектари земя, която да е подходяща, няма да можеш да го опазиш, защото цената му ще бъде твърде висока.

През петнайсетте години от тогава виждах само един изход — да намеря начин за синтезирането му. Но до сега не съм успял...

Другата възможност е да се чака дълго, докато някой открие друг вид антигерон, произлизащ от по-изобилен източник. Това бе и нещо, което може да стане още утре, но може и след много дълъг период...

Какво трябваше да правя? Остро се нуждаех от някого, на когото да се доверя. Трябваша ми асистенти, за да ми помогнат да работя върху синтеза. Кой? Как да подбера хора, устойчиви на изкушението да получат милиони само заради няколко ключови изречения? Дори да успеех да ги намеря имаше и друг проблем по изтичането на информация: една-две непредпазливи думи, и дори само намек, че сме по следите на нещо подобно, биха накарали някои хора също да започнат да предполагат и да изследват. И не след дълго също щяха да го открият. И тогава — пуф! Няма го вече лишееят!...

Просто не можах да измисля никого, на когото мога да се доверя напълно. В ситуация като тази човек става малко маниакален. Но и най-надеждният човек, когото познавате понякога изтървава само една критична ключова следа и злото е сторено... Имаше само един човек, над когото можех да имам пълен контрол — това бях аз. Докато вършех сам всичко не можеше да изтече информация, и това бе единственият начин да бъда сигурен, че няма да изтече...

От друга страна, ако някой не може да се възползва от откритието ти, все едно, че не е направено. Бях напълно удовлетворен от опитите си с лабораторни животни. Следващият етап бе да го опитам върху себе си. Направих го и открих, че резултатите са не по-малко задоволителни. Тогава възникна въпросът за вас двамата.

Ако някой трябваше да се възползва от откритието на вашия баща, разбира се, че това сте вие. Тук отново възникна проблемът за сигурността. Бяхте млади. Да пазите тайната би било голямо напрежение за вас. Малка неволна грешка на един от вас, придружена от името Саксоувър, би била катастрофа. Единствената възможност изглеждаше да измисля начин да го направя без ваше знание.

В края на краищата един ден това щеше да се разкрие. Непременно щеше да настъпи време, когато вие щяхте да започнете да го забелязвате, и другите щяха да започнат да го забелязват и да свързват нещата едно с друго. Ако имам късмет, мислех си, все пак дотогава ще разполагам с много години за работа. Така и стана. Вече десет години откакто направих първата имплантация на Пол.

Ето, това е. Правих всичко възможно, но не бях достатъчно добър. Колкото до Даяна Бракли, дали това, което при нея бе много спешно наистина е приключило или не, всъщност няма особено значение. Не остава много време до деня, когато някой ще каже: Странно, защо и тримата тези Саксоувър изглеждат толкова млади за възрастта си. И с това ще накара и друг да се замисли. Един ден всичко ще започне по именно по този начин. Така, че е време вече да знаете. Въпреки това за всички е по-добре да мълчим колкото може по-дълго. Все още може да се появи нещо, което да смекчи кризата.

Зефани известно време не проговори.

— Татко — каза тя после, — какво всъщност изпитваш към Даяна?

— Нещо много сложно, мила.

— Сякаш приемаш нещата с нея много спокойно, освен когато ти казах за „Нефертити“.

— Никога не съм бил добър в овладяването на емоциите си. Съжалявам. Е, отначало бях много ядосан. Но го преодолях. Бе нарушение на договора, но не кражба — удовлетворен съм от това. Имах близо петнайсет години да реша какво да правя с откритието — и се провалих. Какво точно върши Даяна не знам, но е имала достатъчно

разум някак да го запази в тайна. Инак щеше да е трагично, но сега... Както казах, това няма да продължи още много дълго. Не, не съм ядосан, по някакъв начин е дори облекчение, че вече не съм сам. Но все още искам да мине колкото може повече време, преди да се разчуе...

— Ако казаното от Даяна е вярно, ако тя е преодоляла своите неприятности без последствия, тогава нещата не са всъщност много различни, нали?

Франсис поклати глава.

— Преди три дни бях сам. Сега знам, че Даяна знае, и вие.

— Но това сме само ние, татко. Пол и аз. Освен ако Даяна е казала на някого?...

— Казва, че не е.

— Ето, виждаш ли? Практически си е както е било преди.

Пол седна на ръба на стола.

— Всичко това е много добре — вмъкна той, — нещата може да бъдат и същите за теб, но не и за мен. Аз имам жена.

Баща му и сестра му го загледаха почти безизразно. Той продължи.

— Докато не знаех — не знаех. Но сега, когато знам, и тя, като моя жена, има право да знае.

Другите двама не отговориха. Зефани седеше неподвижно, косата ѝ блестеше на фона на тъмната кожа на облегалката на фотьойла. Изглеждаше много заинтересувана от шарките на килима. Франсис също не поглеждаше в очите сина си. Мълчанието стана неловко. Наруши го Зефани.

— Не трябва да ѝ казваме веднага, Пол. Трябва ни време, за да привикнем с мисълта ние самите и да я видим в истинската ѝ перспектива.

— Би могла да опиташ да се поставиш на нейното място — подсказа Пол. — Какво би си помислила за съпруг, който крие от теб нещо като това?

— Въобще няма нещо като това — каза Зефани. — Това е много особено и специално нещо. Не те убеждавам, че въобще не трябва да ѝ казваш, но трябва да го отложиш, докато изработим някакъв план.

Пол каза твърдоглаво:

— Тя има право да очаква съпругът ѝ да играе с открити карти пред нея.

Зефани се обърна към Франсис.

— Кажи му да почака малко, татко, докато ни стане възможно да схванем какво всъщност ще означава всичко.

Франсис не отговори веднага. Излъска лулата си, която бе в ръката му, разглежда я замислено известно време, после вдигна поглед и срещна очите на сина си.

— Точно това висеше над главата ми повече от четиринайсет години. Не казах на никого, защото няхах довереник, на когото можех истински да вярвам след смъртта на майка ви.

Щом веднъж една идея е посята, никой не може да каже кога и къде тя ще спре да расте. Единственият сигурен начин да я контролираш е да не я засяваш, да не ѝ даваш възможност да покълне, смятах аз. Това, както изглежда, е било дори по-мъдро, отколкото го мислех.

Той хвърли поглед към стенния часовник.

— Минаха три и половина часа, откакто освободих идеята от шушулката ѝ. Откакто ви я доверих. Тя вече покълна и се бори да расте...

Замълча, после продължи:

— Ако можех да се позова само на студения разум, мисля, че не бихме имали затруднения. За съжаление, обаче, съпрузите рядко са разумни към жените си, а жените са дори още по-неразумни към съпрузите. Не мисли, че не виждам проблема ти. Въпреки това ще ти кажа: ако си склонен да рискуваш и да поемеш отговорността да предизвикаш катастрофа в мащаб, какъвто никога не си си представял, ти няма да се спреш и ще направиш това, което ти се струва правилно. Но ако си разумен, няма да кажеш на никого — съвсем на никого.

— И все пак — отвърна Пол, — ти току-що загатна, че ако мама бе още жива, би ѝ го доверил.

Франсис не му отговори. Той не отместваше поглед от сина си. Изражението на Пол стана малко притеснено.

— Добре. Разбирам. Няма нужда да казвам нищо — рече той рязко. — Напълно ми е ясно, че никога не сте харесвали Джейн. Сега ми заявявате, че ѝ нямате доверие. Това е изводът, нали?

Зефани направи леко движение, но се отказа. Франсис също не каза нищо.

Пол стана. Без да ги погледне излезе от стаята, като тръшна вратата след себе си. След малко чуха колата му по алеята.

— Не проведох нещата както трябва — каза Франсис. — Предполагам, че ще й каже?

— Боя се, че е така, татко. Вцепенен е от страх при мисълта как тя би реагирала, когато разбере, че той е знаел и не й е казал.

— Тогава какво?

— Тя ще дойде при теб и ще поиска да й приложиш лишеина. Не мисля, че ще го раздрънка, за сега — не.

Франсис само бавно кимна. След малко Зефани добави:

— Татко, преди да си отида, бих искала да знам малко повече за това и какво ще означава то за мен, моля те...

[1] ??? ↑

Зефани излезе от асансьора, като бъркаше в чантата си за ключа от квартирата. Едра фигура се надигна от стол, поставен на площадката по-скоро за да прикрива голотата ѝ, отколкото да се седи на него. Мъжът застана пред нея, когато тя приближи до вратата. Изражението ѝ на разсеяност се смени със смут.

— О, мили! — каза тя неадекватно.

— О, мили, наистина — отговори мрачно младият мъж. — Трябваше да те взема преди един час. И дойдох.

— Ужасно съжалявам, Ричард. Наистина...

— Но ти току-що показва, че напълно беше за-бравила.

— Не бях забравила, Ричард. Поне помнех до тази сутрин. Но оттогава се случиха толкова много неща. И то... Е, добре, изскочи ми от главата.

— Наистина — повтори Ричард Тревърн.

Стоеше пред нея — висок, светлокос, широкоплещест младеж, който я гледаше внимателно. Раздразнението му се смекчи донякъде от искреността на нейното смущение.

— Толкова много какво? — попита той.

— Семейни работи — обясни Зефани мъгляво. Сложи ръка на ревера му. — Моля те, не се сърди, Ричард. Нищо не можех да направя. Трябваше внезапно да си отида вкъщи. Беше едно от неизбежните неща. Ужасно съжалявам... — Тя отново затърси в чантата си и намери ключа. — Ела и седни. Дай ми десет минути за душ и преобличане и ще бъда готова.

Той изсумтя, но я последва.

— Десет минути означава точно пет минути след вдигането на завесата.

Тя помълча като го гледаше нерешително.

— О, Ричард, би ли възразявал много, ако не отидем? Не можем ли просто спокойно да вечеряме някъде? Знам, че е гадно от моя страна, но днес не мога да изпитам удоволствие от театъра... Може би ако им се обадиш, ще могат да продадат местата?

Той я погледна малко по-внимателно.

— Семейни скандали? Някой е умрял? — попита той.

Тя поклати глава.

— Само малък шок. Ще мине, ако ми помогнеш.

— Добре — съгласи се той. — Ще им се обадя. Няма защо да се тревожиш, само дето взех да огладнявам.

Тя сложи ръка на ръкава му и вдигна лице за целувка.

— Милият Ричард, — каза тя и се отправи към спалнята си.

След това лошо начало вечерта не тръгна кой знае колко добре. Зефани опита да я подобри с изкуствено осветление. Изпи две мартинита, преди да излязат от стаята и още две в ресторанта. Като отри, че не действат, настоя, че само едно шампанско ще оправи настроението ѝ, и като че ли това наистина стана за известно време. В края на вечерята тя толкова настояваше и за двойно бренди, че той превъзможна нежеланието си и го поръча. С брендите настроението от виното се изпари. Тя се разплака, заподсмърча и поиска още бренди. Той отказа и тя се почувства подтискана. Сълзливо молеше за милост келнера, комуто се наложи да прояви не малко такт.

Когато се върнаха в апартамента, Ричард ѝ помогна да свали шлифера си и остави в един ъгъл на дивана във всекидневната. Тя се сви и тихо заплака. Той отиде в малката кухничка и сложи чайник с вода на печката. След малко се върна с кана черно кафе.

— Давай. Цялата чаша — каза ѝ той, когато тя спря да пие.

— Няма. Не ме тормози, Ричард.

— Ще я изпиеш — настояваше той и стоя над нея, докато я довърши.

Тя отново се свря в ъгъла на дивана. Хълцането беше престанало. От всичко случило се лицето ѝ бе забележително незасегнато. Очите ѝ все така блестяха, клепачите — съвсем леко зачервени, но никаква друга следа. Като върху детско лице. Наистина, мислеше той, като я зяпаше, лицето ѝ бе точно това: детско. Бе трудно да се повярва, че тя, тъй както седеше и мачкаше носната си кърпичка и тъжно избягваше очите му, бе на повече от седемнайсет го-дини.

— Хайде — каза той топло. — За какво е цялата работа? Какво те тревожи?

Тя само поклати глава.

— Не бъди глупава — увещаваше я той нежно. — Хора като теб не отиват и не се напиват нарочно без причина. А хора, на които е станало навик, имат нужда от много повече, отколкото изпи ти.

— Ричард! Казваш, че съм пияна ли? — попита тя с опит да защити достойнството си.

— Да. Наистина си пияна. Изпий още чаша кафе.

— Няма!

— Ще изпиеш — настояваше той.

Тя намусено изпи половината.

— Хайде сега, разкажи ми.

— Няма. Тайна е — отговори Зефани.

— По дяволите. Мога да пазя тайни. Как мога да ти помогна, щом не знам какво не е в ред?

— Не можеш да ми помогнеш. Никой не може да ми помогне. Тайна е — каза тя.

— Често онова, което ни помага, е да говорим за нещата — каза Ричард.

Тя го изгледа продължително и доста твърдо. Очите ѝ заблестяха, напълниха се със сълзи и отново преляха.

— О, Боже! — възкликна Ричард. Поколеба се, после отиде и седна на дивана до нея. Взе ръката ѝ.

— Зеф, скъпа — каза той, — нещата често се виждат само откъм опаката им страна, когато застанеш пред тях сам. Хайде да го извадим на бял свят, каквото и да е, и да видим какво можем да направим. Този начин на действие не ти е присъщ, Зефи.

Тя увисна на ръката му и сълзите ѝ потекоха.

— Изплашена съм, Ричард. Не искам това. Не го искам.

— Какво не искаш? — попита той безизразно, като я гледаше безпомощно.

Тя поклати глава.

Внезапно той стана по-груб. Сурово се вторачи в нея и каза много рязко:

— О! — И след пауза: — И чак днес ли разбра?

— Тази сутрин — отвърна тя. — Но аз всъщност не... Ами то просто изглеждаше вълнуващо отначало.

— О! — каза той пак.

Последвалото мълчание продължи почти минута. Внезапно той се обърна и я прегърна през раменете.

— О, Боже, Зефи... О, Зеф, скъпа... Защо не ме почака?

Зефани го погледна недоумяваща и все още нещастна.

— Ричард, мили — каза тя скръбно.

— Кой е? — попита той свирепо. — Само ми кажи кой е и аз ще... аз ще... Кой го направи?

— Ами татко, разбира се — отговори Зефани. — Той е имал най-добри намерения — добави тя лоялно.

Челюстта на Ричард увисна. Ръцете му също. За момент изглеждаше като ударен с чук по главата. Трябваше му значително време, за да се окопити. Най-после промълви:

— Май че не мислим за едно и също нещо — отбеляза с мрачна съдържаност. — Нека сме наясно. Какво е това, което ти толкова силно не искаш?

— О, Ричард, не бъди груб — каза тя нещастно.

— По дяволите, не съм груб. И аз бях шокиран. Сега просто искам да знам за какво говорим, да му се не види.

Тя го погледна с малко размътен поглед.

— За мен, разбира се. За мен и продължаването, продължаването, продължаването... Само си помисли, Ричард. Всички остаряват, уморяват се и умират, и само аз продължавам, и продължавам, и продължавам сама, още и още. Сега не ми се струва вълнуващо, Ричард, страх ме е. Искam да умра като другите хора. Не още и още, а просто да обичам и да живея, и да остарея, и да умра. Това е всичко, което искам.

Тя млъкна и сълзите ѝ пак бързо потекоха. Ричард я гледаше внимателно.

— Ти вече достигна до болестната фаза — каза той.

— То си е болест — да продължаваш и продължаваш, и продължаваш. Тежка болест — потвърди тя.

Той каза твърдо:

— Стига вече за тези глупости, Зеф. Време е да спреш и да си лягаш. Опитай се да се утешиш, като мислиш за другата по-тъжната страна: „На сутринта то е зелено и порасло, но вечерта е отрязано, изсушено и повяхнало“. Предпочитам още малко да продължавам и

продължавам, и да отложа изсъхването и увяхването за колкото е възможно по-късно.

— Но двеста години са твърде много да продължаваш и продължаваш. Толкова дълъг, дълъг път да извървиш сама, съвсем сама. Двеста години са... — Тя млъкна внезапно, като го гледаше с широко отворени очи. — О, Боже! Не трябваше да казвам това. Трябва да го забравиш, Ричард. Тайна. Много важна тайна, Ричард.

— Добре, мила Зефи. При мен тя е в безопасност. Сега върви да си легнеш.

— Не мога. Помогни ми, Ричард.

Той я вдигна, отнесе я в спалнята, сложи я на леглото. Ръцете ѝ се склупиха здраво около шията му.

— Остани — каза тя. — Остани при мен. Моля те, Ричард.

С усилие той разтвори ръцете ѝ.

— Пияна си, мила. Просто се отпусни и легни да спиш. На сутринта ще бъдеш добре.

Сълзите отново бликнаха.

— Толкова съм самотна, Ричард. Страх ме е. Съвсем сама... Ти ще си умрял, всички ще са измрели, освен мен, и аз ще продължавам, и продължавам, и продължавам...

Ричард успя да се откопчи от нея. Твърдо свали ръцете ѝ. Тя обърна глава и заплака върху възглавницата. Той постоя малко край леглото, след това се наведе и нежно я целуна зад ухото.

Остави вратата на стаята ѝ леко открената, върна се във всекидневната и запали цигара. Още преди тя да догори хлипанията започнаха да затихват, а след това престанаха. Почака още няколко минути и се върна на пръсти. Дишането ѝ не се промени, когато угаси лампата.

Тихо затвори вратата на спалнята, взе шапката и шлифера си и излезе от апартамента.

* * *

Да не каже на Джейн се оказа не така просто, както Пол си бе представял. Бе забравил, че тази вечер бяха поканени на коктейл, на

който тя придаваше голямо значение. Късното му завръщане вкъщи бе посрещнато с хладен укор. Предложението му да не ходят беше рязко отхвърлено. Самият коктейл, слабо подкрепен от нещо, наречено лека вечеря, продължи цялата вечер. Похапването след това вкъщи, което трябваше да компенсира недостатъчната вечеря, не предразполагаше за съобщаването на толкова важно нещо. И той реши да изчака, докато си легнат. Но Джейн се пхна под завивките с вид на човек, твърдо решил да спи. Пол угаси светлината. Помисли да направи съобщението си на тъмно, но след това се отказа. Още не бе решил напълно, какво да на-прави, когато дишането ѝ стана равномерно и това приключи въпроса. Отложи разкритието за следващия ден.

Характерът на Джейн беше формиран от сили и обстоятелства, съвсем различни от формиралите семейството на Саксоувър и най-важното от тях беше финансовият стрес. Докато за Саксоувърови парите бяха страничен продукт, който сякаш се увеличаваше от само себе си, то главната грижа на семейството на Джейн бе свързана със стреса от скоростта, с която парите се стопяват.

Баща ѝ, полковник Партън от редовната армия, сега пенсионер, държеше малко имение в Къмбърланд. Едно от онези имения, орязани парче по парче, които все още можеха да служат като семейна резиденция. Единственият син на полковника, от пре-дишен брак беше представителен и твърде популярен младеж. Надеждата, че синът ще се ожени добре, бе разбита след брака му с дъщерята на ректора. Стова умря последната възможност синът да успее да се прави с финансовите лешояди, наобиколили баща му.

Полковникът неохотно преглътна този факт и прехвърли последните си надежди върху своята дъщеря. Една предана дъщеря, умело обучена от суровите факти на живота, може и да изиграе добре картите си. И ако покаже способности, струва си да се вложи капитал, за да я подкрепи. Би могло просто да се рискува. И без това нямаше смисъл да се опитва да спестява, когато министърът на финансите щеше да се изправи пред него в края на пътя му досущ съдбата. И наличният капитал бе инвестиран в скъпо училище, следване в Париж, представяне на обществото в Лондон. Всичко завърши с няколко големи разочарования и с женитбата с Пол.

Джейн не беше точно това, което Франсис би желал за сина си. Той се досещаше, че възможностите на Саксоувърови са изиграли

известна роля за нейното решение да се омъжи за Пол. Но после си припомни по-ранни връзки на Пол, които още по-малко бяха му харесали и посрещна всичко откъм добрата му страна. Джейн притежаваше външност и увереност. Маниерите ѝ бяха точно каквито се очакваха от млада жена от нейната прослойка. Чувството ѝ за табу беше надеждно, тя уважаваше в необходимата степен всички правила, които в момента се ползваха с всеобщо признание. Можеше да има известни съмнения в способността ѝ да бъде представителна съпруга и способен управител. Освен това знаеше какво прави и къде смята да отиде и това, с известни резерви, бе хубаво, мислеше Франсис. Някоя лепка положително не би била по-подходяща за Пол.

Но Пол беше прав, когато каза, че нито баща му, нито сестра му харесваха Джейн. И двамата се бяха опитали. Франсис дори бе готов да направи опит отново, но Зефани се беше отказала.

— Съжалявам, татко — призна тя на Франсис. — Направих всичко възможно, но с нея сякаш не живеем в един и същи свят и въобще не виждаме едни и същи неща. Тя не мисли за нищо. Като че ли е програмирана, нещо като компютър. Има установена система на отговор. Чува, след което механизмите на приемане, отхвърляне и реагиране започват да тракат и отговорът излиза като кодиран, просто съвършено правилен, но за хора, които използват същия код.

— Не си ли малко нетолерантна? — допусна Франсис. — В края на краищата не сме ли всички нещо подобно? Ако се погледнем честно? — Да, но само в известна степен — съгласи се Зефани. — А някои са като монетните автомати. Снабдени са с механизми винаги да прибират парсата.

Франсис изучаваше дъщеря си.

— Мисля, че е по-добре да изоставим тези сравнения — каза той. — Вярвам, че трябва да направим всичко възможно да запазим цивилизовани отношения в семейството.

— Разбира се — съгласи се Зефани, — но „цивилизовани“ е една от думите, които тя декодира съвсем различно от теб и мен.

Зефани тогава пое курс на умерено оттегляне от компанията на снаха си, което бе удобно и за двете. Това, мислеше си Пол, като отново се съсредоточи върху своя въпрос, съвсем не би направило Джейн да приеме новината по-мило.

Сутрешните часове също не му се сториха идеалното време да внесе въпроса за обсъждане. От друга страна, те отново трябваше да излязат тази вечер, така че той щеше да бъде в същото положение утре. Съзнаваше, че колкото повече отлага, в толкова по-силна позиция ще бъде Джейн. Накрая реши да действа направо. И след втората си чаша кафе изгърси новината.

Няма стандартен отговор от страна на една млада жена, чийто съпруг и съобщава на закуска доста раздразнено, че очаква да живее двеста години.

Джейн Саксоувър го загледа безизразно. После събра всичките си способности, за да изследва изражението му по-внимателно. Голяма част от лицето му бе скрита от брадата. Но сега по-важни бяха очите му. Потърси в тях крадлив поглед, потъмняване на бялото край ирисите, потръпване на мускулите наоколо, но не откри нищо такова. Една съпруга разбира по-лесно нещата, когато може да припише отклонението на някоя традиционна причина. И колкото по-банална е тя, толкова по-добре. Джейн се престори, че не е чула добре, за да му даде възможност да промени казаното, като никой от тях не загуби достойнството си.

— Добре — отвърна сериозно, — очакванията за дълъг живот се увеличиха значително през последните петдесет години. Може би да бъдеш столетник няма да е тъй забележително след едно-две поколения.

Пол отговори раздразнено:

— Не казах сто години, а двеста.

Тя отново го загледа.

— Пол, добре ли се чувстваш? Предупредих те снощи да не смесваш питиетата. Това никога не ти действа добре...

Обичайната учтивост на Пол се изпари.

— О, Боже, това банално женско мислене! — възкликна той. — Нямах ли поне две капки въображение, за да ги събереш заедно?

Джейн се надигна от масата.

— Ако ще ме оскърбяваш...

— Седни! — сопна се той. — И престани да ми сервираш стандартни реакции и стандартни фрази. Седни и слушай. Това, което ще ти кажа, засяга теб.

Джейн беше наясно от неписания учебник по стратегия и тактика, че това е моментът, когато оттеглянето ѝ ще остави противника в състояние на поражение и паднал дух. Но Пол наистина изглеждаше обезпокоен от нещо и не приличаше на себе си. И тя се заколеба.

Когато той отново извика „Седни!“, седна повече от изненада, отколкото от нещо друго.

— Сега — каза Пол, — ако слушаш и изоставиш за малко серията си обичайни скептични забележки, ще откриеш, че това, което ти казвам, е много важно.

Джейн го изслуша.

— Но Пол, не можеш да очакваш да ти повярвам. Това е фантастично. Баща ти трябва да се е поше-гувал.

Пръстите на Пол се свиха. Погледна я страшно, след това се отпусна.

— Явно бяха прави — каза той уморено. — По-добре щеше да бъде да не ти бях споменава.

— Кой беше прав?

— Ами татко и Зефани, разбира се.

— Искаш да кажеш, че са те карали да не ми казваш?

— Така е. Но какво значение има. Всичко е шега. Ти го каза.

— Значи не е шега?

— За Бога! Ти познаваш баща ми достатъчно дълго, за да знаеш, че не е нещо, с което би могъл да се шегува. И второ — една шега трябва да е смешна. Ако можеш да намериш нещо смешно в това, ще се радвам да го чуя.

— Но защо не искаха да знам за него?

— Не беше точно така. Искяха да отложат съобщаването, докато се намери начин да се действа.

— Въпреки че съм ти жена и член на семейството?

— По дяволите, старецът не бе казал нищо и на Зефани и на мен до вчера.

— Сигурно сте се досеждали. Откога е това?

— От седемнайстата ми година, а при Зеф — от шестнайсет.

— И очакваш да ти повярвам, че за десет години не си се досетил?

— Ама ти не ми вярваш и когато ти казвам направо, а? Стига! Човек се сеца за толкова малко и от нещата, които изглеждат възможни. За какъв дявол ще седне да се досеца за съвсем невъзможни? Всичко стана така...

Той ѝ разказа историята, скалъпена от баща му за новия вид имунизация и завърши:

— Раничката оздравя много бързо и само малка подутинка остана под кожата. Оттогава повтаряме това всяка година. Откъде можех да зная, че не е това, което ми казва?

Джейн го изглежда подозрително.

— Но трябва да е имало някакво въздействие. Нищо ли не си забелязал?

— Забелязах — отговори Пол. — Открих, че не хващам лесно простуда. Боледувам съм леко от грип само два пъти за десет години. Порязванията и драскотините ми много рядко загняват. Забелязах, защото следях това. Но защо трябваше да търся нещо друго?

Джейн пропусна това.

— Защо двеста години? Защо толкова определено? — попита тя.

— Защото така действа. Още не знам подробностите и много е вероятно да не ги разбере. Той ни каза, че се забавя скоростта на клетъчното деление и целия метаболизъм в организма до една трета от нормалните. Значи, откакто е започнал да ми го слага, за три години остарявам само с една.

Очите на Джейн се приковаха върху него замислено.

— Разбирам. Сега фактическата ти възраст е двайсет и седем, а физическата — около двайсет. Това ли имаш предвид?

Пол кимна.

— И никога ли не си го забелязал?

— Разбира се, забелязах, че изглеждам по-млад от възрастта си, затова си пуснах брада. Но много други хора също изглеждат по-млади.

Джейн го изглежда скептично.

— Какво искаш? — попита я той. — Опитваш се да се убедиш, че съм криел от теб? Едва сега, когато го знаем, можем да открием доказателствата. Защо ти самата, по дяволите, не си забелязала, колко рядко имам нужда от подстригване, колко дяволски дълго трябваше да

чакам, за да ми порасте брада и колко рядко си режа ноктите? Защо ти не го откри по тези признаци?

— Добре — каза Джейн все още замислено, — ти не си се досетил, но Зефани трябваше да го направи.

— Не виждам защо за нея ще има повече причини да го открие, отколкото за мен. Тя дори не се бръсне — отговори Пол.

— Скъпи — каза Джейн, като изрече думата възможно най-остро, — няма защо да се правиш на глупав пред мен.

— Не се правя. О, разбирам какво искаш да кажеш. И въпреки това не мисля, че се е досетила. Нямаше никакви признаци за това. Но го възприе малко по-бързо от мен.

— Трябва да се е досетила — повтори Джейн. — Тя ходи в „Дар“ твърде често. Дори да не се е досетила, все трябва да го е чула от някого, който естествено е предполагал, че тя знае.

— Казах ти — изрече Пол търпеливо, — че никой друг не е знаел, поне така е мислел баща ми, докато не е възникнал проблемът.

Джейн помисли още малко. Накрая поклати глава.

— Колко находчив можеш да бъдеш. Пол, не вярвам, че си започнал да разбираш, до какво ще доведе това. То струва милиони. Милиони, милиони. Има стотици мъже и жени, които ще искат да платят хиляди годишно, за да им продължат живота. Това е нещото, което всичките богатства на най-богатите хора в историята не са могли да купят досега. Нима очакваш да повярвам, че баща ти не е направил съвсем нищо цели четиринайсет години, освен че се е погрижил за вас двамата? За Бога, прояви малко здрав разум, Пол!

— Ти не разбираш. Работата съвсем не е в това. Не казвам, че не би донесло слава и много пари. Но не това го занимава в момента. А фактът, че му дава много време да работи над него. Той...

Джейн внезапно го прекъсна.

— Да не искаш да кажеш, че го е приложил и на себе си?

— Естествено. Да не мислиш, че ще го опитва върху нас, без първо да е удовлетворен от резултата върху себе си?

— Но — ръката на Джейн върху масата бе така стисната, че кокалчетата ѝ побеляха — значи ли това, че и той ще живее двеста години? — попита тя напрегнато.

— Е, не чак толкова дълго, разбира се. Започнал го е в по-късна възраст.

— Но повече от сто?

— О, напълно, бих казал.

Джейн погледна мъжа си. Отвори уста, но се поколеба и не каза нищо. Пол продължи:

— Но в момента не вижда как да завърши успешно нещата, как всичко да мине с възможно най-малко сътресения.

— Не виждам особени затруднения. Покажи ми богаташ, който не би му дал цяло състояние, за да го използва и не би запазил тайната в името на собствения си интерес. Кълна се, че тези хора точно така правят.

— Намекваш, че баща ми се държи като супер-шарлатанин?

— О, глупости! Той е ловък бизнесмен, сам го е казвал. Тебе питам, нима човек с неговите делови способности ще остави тази възможност неизползвана четиринайсет години? Не е за вярване!

— Искаш да кажеш, че като не може да изкара веществото на пазара като прах за пране, той го прави скришом?

— Но каква е ползата, ако не го изкараш на пазара по един или друг начин? Рано или късно това ще стане. Единственото, което той печели от непоказването му на широкия пазар, е високата цена, която може да му вземе от грижливо подбрани в ограничен кръг купувачи. И то колко висока! Дай на някого убедително доказателство, че ще остане млад, и той ще те моли да вземеш половината му капитал.

Замълча и после продължи:

— И къде се намесваш ти? Той се занимава с това през всичкото време и ти нищо не знаеш. Докато някъде нещо не е изтекло и сега той съзнава, че най-доброто време за него е приключило. Така или иначе вероятно ще научиш и ти го казва. Трябва да е направил милиони и просто ги е запазил за себе си... И се е подмладил. Колко време ще мине, преди нещо от милионите да дойде при нас — век, или повече?

Пол притеснено погледна жена си. Беше негов ред да изпита съмнения в нея. Тя долови изражението му и каза:

— Няма нищо нередно в това да погледнеш фактите право в очите. Естествено е хората да умират и младите да ги наследяват.

Пол не подхвана тази нишка. Той промени посоката.

— Ти схвана нещата неправилно. Ако баща ми искаше да бъде баснословно богат, нямаше да е това, което е и „Дар“ не би бил управляван, както той го управлява. Въобще не би съществувал. Най-

важното за него е работата му и той винаги се е интересувал само от нея. Сега го безпокоят. Колкото до предположението, че е могъл да предприеме нещо като някой нелегален извършител на аборти — това е абсолютна безсмислица. Би трябвало да го познаваш по-добре.

— Всеки човек си има своята цена — започна Джейн.

— Не се съмнявам, но тя не винаги е в пари.

— Или във власт — каза Джейн. — Парите са власт. Достатъчно пари са безкрайна власт, така че това е едно и също.

— Но той не е мегаломан. А само един много раз-тревожен човек, скован от безпокойство заради по-следствията от откритието. Ако трябва да говориш с него...

— „Ако“! — повтори тя. — Драги ми Пол, категорично възнамерявам да говоря с него. Имам твърде много да му кажа. Първо да разследвам, защо сме били изключени от схемата, докато не са се появили признаците на разпадането ѝ. И не само това. Май не можеш да разбереш, какво ми е причинил той — на мен, твоята жена, неговата снаха. Ако всичко, което казваш, е вярно, нарочно ме е оставил да бъда с две години по-стара от теб, когато разликата между нас е само осем месеца. Той хладнокръвно ме е измамил с шестнайсет месеца живот, които бих могла да имам. Какво ще кажеш на това?...

— Бих искал да направя опит. Има нещо, което си струва да надникнеш в него. Сигурен съм — каза Джералд Марлин.

— Много изкилифинчено място е това „Нефертити“. Трябва да си дяволски сигурен в себе си — каза редакторът на „Сънди Проул“.

— Естествено. Точно мястото, което нашите читатели ще се радват да видят натопено. Ще бъде първокласен луксозен скандал.

— Хм — усъмни се редакторът.

— Виж какво, Бил — настоя Джералд, — тази жена Уилбъри ги изтръска за пет хиляди. Пет хиляди! Ако работата беше отишла в съда нямаше да вземе и петстотин, „Нефертити“ я поорязаха, разбира се. Първият ѝ иск беше за десет хиляди. Да не би да кажеш, че това не намирисва?

— Баровските свърталища си плащат така и стоят настрана от съда, който е лоша реклама.

— Но пет хиляди!

— Откровено казано, Джералд, съмнявам се, че там може да има нещо. Просто онази Уилбъри случайно е имала алергия. Би могло да се случи с всеки. Често се случва. Едно време беше много популярно да се изтръскват хората, които произвеждат боя за коса. Господ знае какво слагат във всичките кремове, лосиони, тоалетни млека и какво ли не още в тези заведения. Всичко може да стане. Представи си, че си алергичен към китовите.

— Ако бях алергичен към китовите или китовата мас, нямаше да ходя в скъпо разкрасително заведение, за да науча това.

— Някой може да те срещне и да ти каже: „Това е последният хит на науката за красотата! Имперска слуз — дар на Природата. Открит едва сега през юни в лявото стомахче на рядка оса. Безценната слуз е извлечена капка по капка от опитни учени, посветили се на целта да ви дарят отново с красота!“ Как ще разбереш дали си алергичен към точно този боклук или не, докато не опитаеш? Повечето хора ще бъдат о’кей, но от време навреме се пръква един на сто хиляди, който направо се разпенва при допир с него. Ако твърде много хора се почувстват

кофти, ще трябва да помислиш за нова слуга. Но единичните случаи са си просто търговски риск. И оная Уилбъри е точно това. Тя е пресметнатият риск. Естествено, няма да искат разгласа и ако могат да я избегнат...

— Да, но...

— Мисля, че не разбираш, какви са приходите в луксозна дупка като тая, старче! Ще се изненадам, ако не възлизат средно поне на триста годишно от клиент.

— Явно ние с теб сме се захванали не с каквото трябва, Бил. Но въпреки това има нещо гнило в цялата работа. Оная Уилбъри охотно бе се навила на три, дори на две, но адвокатите ѝ настояваха за пет хиляди и ги получиха. Тук трябва да има причина. И тя не е в наркотиците. Поне „Скотланд Ярд“ не е открил нищо подобно. Те държат под око такива места, нали знаеш.

— Ами щом те са удовлетворени...

— Ако не е наркотик, е нещо друго.

— Дори да е така, тези заведения си имат неща, които смятат за ценни търговски тайни. Въпреки, че Господ си знае, защо всички жени не са умопомрачителни красавици...

— Добре, представи си, че е само търговска тайна. Тя е създала дяволски успешен първокласен бизнес, така че защо не опитаме да го измъкнем и да го покажем на нашите читатели?

Редакторът се замисли.

— Може и да има нещо в това — съгласи се той.

— Сигурен съм. Има нещо. Дали е странен бизнес или първокласна рецепта няма голямо значение. Можем да проработим и двете.

Те обмисляха нещата известно време.

— При това — продължи Джералд — има нещо в тази дама Бракли, която оглавява „Нефертити“. Не само във външността. Явно е истински мозък, а не обикновена делова и ловка жена, искам да кажа. Получих някои предварителни сведения за нея.

Бръкна в джоба, извади два-три сгънати листа и му ги подаде.

Редакторът ги разгъна: „Даяна Присила Бракли — ориентируващо“. Листовите бяха натракани на пишеща машина от човек, загрижен най-вече за скоростта. Правописни грешки,

машинописни грешки... Като положи максимални усилия да се справи и с произволните съкращения, редакторът прочете:

„Д. П. Бракли, на 39,но се говори, че изглежда много по-млада (да се провери дали е факт или любезно въображение, може да е търговско предимство). Хубавица. Сто седемдесет и осем сантиметра, тъмна червеникавокафява коса, хубави черти, сиви очи. Кара адски хубав ролс — струва да кажем седем хиляди. Живее на Дарлингтън Меншънс 83,наем астрономически.

Баща Харолд Бракли покойник, банков чиновник, Уесекс Банк Лимитид, образцов, предан член на постоянната банкова компания. Женен за Малвина, втора дъщеря на Валентин дьо Травер, богат предприемач, чрез приставане. В. дьо Т. труден баща — няма да стъпиш тук, нито пени от мен и т. н.

Бракли живеели на Деспънт Роуд 43,Клафам, полусамостоятелно, малка ипотека. Предметът единствено дете. Местно частно училище до 11 г., после гимназията «Сейнт Мерин». Учи добре. Изтъкната стипендия в Кеймбридж. Почести, отличия с фанфари. Биохимия. Заела място за три и половина години в Дар Хаус Дивелъпмънтс, Окинхам.

Междувременно В. дьо Т. умира. На дъщерята и зетя още не е простено, но завещание на предмета, внучката, оценявано между четирийсет и петдесет хиляди, на възраст двайсет и пет. Предметът зарязва работата в Дар Хаус шест месеца след тази възраст. (Бележка: След изглежда е символично. Следва се нивото на В.). Поръчан строеж на къща за родителите близо до Ашфорд, Кент. Предприела околосветско пътешествие — една година.

След завръщането си купува за малък разкрасителен бизнес «Фрешет», някъде на Майфеър. След две години купува партньор. Следващата година присъединява своя Фрешет в нова фирма: Нефертити Лимитид, (частна, обявен капитал 100 лири). Напредва, като разкрсява главите на снобите, и още как!

Лични подробности оскъдни, въпреки скандалния характер на занаята. Доколкото е известно, никакви бракове до сега — положително е сигурно, че е използвала винаги моминското си име. Живее скъпо, но не бляскаво. Свободно харчи за дрехи. Не са известни странични занимания, макар да проявява интерес към Джойнингс, произвеждащи химикали. Никакви тъмни дела не са известни.

Изглежда пряма. Делова репутация образцово чиста. Целият персонал на Нефертити грижливо облечен, опетнени личности не се приемат. Твърде хубаво, за да е вярно? Не мисля. Просто В. дьо Т. внимава да поддържа репутацията си. Дори зловни конкурентни злословия незначителни.

Любовен живот: нищо, публично известно. Като че ли няма в момента, нито неотдавна, но търсенето продължава.“

— Хм — измрънка редакторът, когато стигна до края. — Не се обрисува много човешка фигура, нали?

— Това е само грубо ориентировъчно — каза Джералд. — Той ще получи още. Мисля, че е интересно. Работата в „Дар Хаус“, например. Там взимат само блестящи. Трябва почти да имаш научна степен пред името си, за да бъдеш назначен. Питам се какво кара човек от този калибър да напусне своите високоинтелектуални изследвания и да се навре в прастарата каша на козметиката?

— Желанието да караш „Ролс-ройс“ със съответните добавки — подсказа редакторът.

Джералд поклати глава.

— Не е достатъчно, Бил. Ако целта ѝ бе да шашва света, в „Дар“ щеше да бъде много по-известна, отколкото е. Големите козметици като правило обичат да важничат — това е част от рекламата. А тя като някакъв аутсайдер, макар и от друг вид, се завира в разкрасителната блъсканица, където всички работят с витриол, с ножове. И какво става по-нататък? Не само оцелява, а преуспява. Постига истински първокласен успех там и то без да си сложи с техните оръжия. Но как? Има само един отговор, Бил — с някаква джунджурийка. Има си нещо, което другите нямат. Бих казал, че като научен работник в „Дар“ е попаднала на това нещо и е решила да се възползва от него. Дали е тъмна работа или не е друг въпрос. Но си струва да се открие.

Редакторът продължи да размишлява. И кимна.

— Добре, Джери, надникни вътре, момче. Но си отваряй очите. „Нефертити“ има много мощна женска подкрепа. Ако намериш нещо, от което е на път да избухне крупен скандал, ще замесиш високопоставени съпруги. Така че имай едно на ум, нали?

* * *

— Ще кажа на мадам, че сте тук, мис — каза дребната прислужничка и излезе, като затвори вратата след себе си.

В стаята нямаше нищо излишно, изглеждаше малко старомодна в очите на Зефани, и малко гола според съвременните стандарти. Но това бе скъпа, постигната с вкус голота. След първоначалната изненада човек се чувстваше приятно в нея. Зефани отиде до прозореца. Под него имаше няколко квадратни метра градинка на покрива, до която можеше да се стигне през полустъклена врата. В няколко лехи цъфтяха лалета-джуджета. Върху насип в сянката на грижливо подрязани храсти растяха няколко теменужки. В един ъгъл на миниатюрната полянка мъничък фонтан подскачаше от старинен оловен чучур. Големи стъклени плоскости възпираха вятъра от едната страна. Погледът се плъзгаше на запад и виждаше малка ограда от ковано желязо, а след нея — парк, целият сякаш от току-що раззеленени дървета, които скриваха очертания на зданията зад него.

— Брей! — каза Зефани с благородна завист.

При звука на отварящата се врата тя се обърна. Даяна влезе в хубаво ушит сив копринен костюм в семпла кройка. Единствените й украшения бяха златна гривна на китката, златна игла на ревера и гъвкаво златно колие.

Няколко мига се гледаха без да проговорят.

Даяна беше почти каквато Зефани си я спомняше. А трябваше да е близо четирсет. Изглеждаше на двайсет и осем, не повече. Зефани се усмихна с лек примес на неувереност.

— Срещата ме кара да се чувствам отново като малко момиче — каза тя.

Даяна й отвърна с усмивка.

— А ти самата изглеждаш като по-голямо момиче.

Не отместваха поглед.

— Вярно е. Наистина действа — промърмори Зефани на себе си.

— Трябва само да се погледнеш в огледалото — отвърна Даяна.

— Не, не е достатъчно. Може просто да съм си такава. Но ти — ти си точно толкова прелестна, колкото беше, Даяна. И въобще не си остаряла.

Даяна хвана едната й ръка и я прегърна с другата.

— Било е доста голям шок, подозирам.

Зефани кимна.

— Отначало — призна тя. — Чувствах се ужасно сама след като научих. Но сега вече го преодолявам.

— Звучеше малко напрегната по телефона. Помислих, че ще бъде по-добре да се срещнем тук, където бихме могли да поговорим — обясни Даяна. — Но ще стигнем и до това. Първо искам да чуя какво е станало с теб, с баща ти и също всичко за „Дар“.

Даяна постепенно успокои нервността на Зефани и премахна чувството ѝ за нереалност на случилото се. Когато обядът свърши, Зефани се чувстваше много по-спокойна, отколкото през целия период след научаването на новината. Във всекидневната Даяна се насочи към причината за обаждането ѝ.

— Каж ми, мила, какво искаш да направя? Каква е тревогата ти? От твоя гледна точка?

Зефани изрече неуверено:

— Ти вече направи нещо. Успокои ме. Бях започнала да се чувствам като някакъв изрод. Не знам. Но наистина искам да разбера, какво става. В такава бъркотия съм! Баща ми е направил откритие, което ще... ами ще сложи край на възрастта. Това го нарежда до Нютон, Дженър и Айнщайн, нали? И вместо да бъде честван като чудесен откривател, целият е затънал в тайни. И си мисли, че е единственият, който знае. А се оказва, че си знаела и ти! И също през цялото време си го пазила тайна. Не разбирам. Татко казва, че няма достатъчно лишеин, за да го използваме, но много често така е с всяко ново нещо. След като откритието се направи, половината битка е вече спечелена. Всички започват бясно да изследват и ще се появят хора с алтернативни методи. В края на краищата, ако сега няма много от този лишей, то и с погубването му не могат да бъдат причинени големи щети, така че защо да не се публикува откритието и да не се подтикнат хората да намерят и друг антигерон, както той го нарича? Започнах да се питам, дали използването на лишеина няма и някакви странични ефекти, например да не можеш да имаш деца или нещо подобно.

— Можеш да бъдеш напълно спокойна поне по този въпрос — увери я Даяна. — Естествено, няма да искаш да износваш бебето си колкото един слон, така че прекъсваш лишеина и се връщаш към нормалната скорост на процесите в тялото си. Колкото до други странични ефекти, досега не са ми известни. Има само едно безкрайно

малко, едва поддаващо се на измерване забавяне на реакциите ти. Но то е по-малко, отколкото след двоен джиг.

— Добре — каза Зефани. — Една грижа по-малко. Но, Даяна, едно нещо не ми е ясно. Как ти стигна до него и после до „Нефертити“ и бизнеса за разхубавяване. И каква бе тази криза, която щеше да избухне, пък спря, и така нататък.

Даяна посегна за цигара, почука върха ѝ, замислено я загледа.

— Добре — каза тя. — Полузнанието и без това е опасно. Ще започна от началото.

Запали цигарата и се върна във времето, когато Франсис донесе чинийката с мляко. И последиците.

— Законно — заключи тя, — не съм права. Но морално имам точно толкова права, колкото и твоят баща. Сега това няма никакво значение. И двамата заседнахме по въпроса, какво да правим с откритието си. Мина известно време докато разбере, че съм заклещена като в капан. Мислех си, че скоро ще намеря изход. Но колкото повече мислех, толкова повече трудности възникваха. И чак тогава взех да разбирам, колко е сложно.

Не намирах начин да използвам откритието. Твоите думи внезапно ми подсказаха насоката.

— Нещо, което съм казала?

— Говорехме, че жените са изиграни, помниш ли?

— Помня. Често това беше твоята тема — каза Зефани с усмивка.

— И още е — каза Даяна. — Но ти беше споменала това на една от твоите учителки. И тя бе отговорила, че трябва да правим всичко възможно да живеем в условията, които са около нас, защото животът е твърде кратък, за да се поправи света или нещо подобно.

— Не съм сигурна, че си го спомням.

— Такъв беше смисълът. Разбира се, то по някакъв начин е било в съзнанието ми. С баща ти направихме стъпка в еволюцията, нещо като синтетична еволюция — единственият еволюционен напредък на човека от милиони години. Тя ще промени напълно бъдещето. Да, ако животът не е тъй кратък, хората ще мислят, че си струва труда да направят повече за променянето на света. Когато ми предаде думите на учителката си, видях като при внезапна мълния как това би могло да се извърши.

— Да се извърши? — повтори Зефани озадачено.

— Да. На жените може да им се даде възможност да живеят по-дълго. Отначало без дори да знаят това. По-късно ще го открият. Но до тогава се надявах да има вече достатъчно такива жени и то от необходимия тип, за да могат да оказват сериозно влияние. Необходимо бе да се събере някак група хора, които да се убедят, че е възможен по-дълъг живот и след това да се накарат да се борят за приемането на homo superior. Неочаквано разбрах как да го направя. Хората, на които е даден дълъг живот, няма да се откажат от него. Те ще се борят упорито за своето право да го запазят.

Зефани се намръщи леко.

— Не те разбирам напълно — каза тя.

— А би трябвало. Сега си малко смутена и объркана, но няма да стигнеш дотам, че да се откажеш от по-дълъг живот, нали? И би се придържала към правото си да го имаш, ако някой поиска да ти го отнеме, нали?

— Да, предполагам. Но при този недостиг на веществото...

— О, науката скоро ще се прави, както ти каза, щом се появи търсене. Да се съберат достатъчно пари, да се впрегнат достатъчно хора в работата — това е всичко.

— Но според татко ще настъпи хаос.

— Разбира се, че ще има хаос. Не можем да получим homo superior без родилни мъки. Но това не е важно. Важното е да предотвратим задушаването му още при самото му раждане. Това е проблемът.

— Но щом стане известно, хората ще започнат да се борят да удължат живота си.

— Ти говориш за отделните хора, мила, но те са подчинени на институции. Костеливият орех на цялата работа е, че институциите много определено няма да искат това удължаване.

Повечето институции съществуват, за да управляват в широк мащаб и едновременно да запазват приемствеността на нещата, така че да се преодоляват трудностите, които възникват от краткостта на отделния човешки живот. В тях постоянно едни хора се заменят с други, но институцията като цяло остава. По-младите очакват да заемат в тях в определено време мястото на по-старите.

Задай си сега въпроса, не само колко институции няма да са съгласни, но и колко хора ще се отнесат благосклонно към перспективата да имат двеста-триста годишен живот като дребен служител? Дали някой ще приветства мисълта за един и същ директор, президент, съдия, управител, партиен лидер, папа, шеф на полицията или водещ модист в продължение на век-два? Ще видиш, че всичките ни съществуващи институции са това, което са, защото се има предвид, че животът ни е някъде около шейсет-седемдесет години. Премахни това условие и те ще загубят своя смисъл.

— Това е много крайно мнение — каза Зефани със съмнение.

— Помисли над него. Вземи само един пример. Ти си младши служител в учреждение. Разбира се, би желала да живееш по-дълго, но само докато разбереш, че това означава да триеш дрехите си върху все същия стол на нисш служител през следващите петдесет-шейсет години. Тогава вече няма да си толкова сигурна, че го искаш.

Или пък си едно от онези малки момичета, които бързат като маймуни да се омъжат за първия срещнат. Възгледът „само смъртта ще ни раздели“ започва да поовехтява в наши дни. Но кой въобще би издържал на перспективата да прекара сто и петдесет години с партньор, взет още през юношеството?

Или образованието. Повърхностните познания бяха достатъчни да оправят повечето от нас в продължение на някакви петдесет години, но не са в състояние да ни осигурят пълноценен живот за двеста и повече.

Личността ще се сблъска на живот и смърт с правилата и институциите. И това ще бъде най-богатата реколта на шизофрения, която някога е възниквала.

И не можеш да направиш от това въпрос само на личен избор. Всеки, който избере дълъг живот, ще блокира придвижването и повишение на хората, които не са го избрали.

Всеки от нас е част от някакви социални и професионални общности и борейки се отчаяно да оцелеят, те ще отстояват да се отхвърли лишеина изцяло.

Зефани поклати глава.

— О, не, не мога да повярвам. То абсолютно противоречи на нашите естествени инстинкти за оцеляване.

— Това едва ли влиза в сметката. Всяко цивилизовано поведение трябва да подтиска Бог знае колко инстинкти. Възможността лишеният да бъде отхвърлен, е напълно вероятна.

— Но дори ако официално се забрани, стотиците хиляди хора тайно ще се надсмиват над закона — упорстваше Зефани.

— Не съм много сигурна. Малка привилегирована класа би могла да опита, на много висока цена. Като да си купиш дълъг живот на черния пазар. Но това едва ли ще може да се скрие, нали? Във всеки случай поне не за дълго.

Зефани се обърна и известно време гледаше през прозореца как облениите в слънце облачета плуваха в синьото небе.

— Дойдох при теб все още изплашена за себе си — каза тя. — Но и развълнувана, защото мислех, че откритието на татко, е, твоето и на татко откритие, е една от най-големите крачки, правени някога. Една от най-старите мечти се е сбъднала. Нещо, което ще промени цялата история и ще ни отведе в чудесна нова ера... Но той мисли, че хората ще се бият помежду си за лишейна, а ти смяташ, че ще се бият, за да го спрат. Къде е ползата в такъв случай? Нищо няма да донесе, освен битки и злочестини. По-добре никой от вас да не го беше откривал.

Даяна я погледна замислено.

— Не мислиш така, мила. Знаеш не по-зле от мен, че светът е бъркотия, и затъва все по-дълбоко всеки ден. Ние доста несигурно държим в ръце силите, които освобождаваме, пренебрегваме проблемите, които трябва да бъдат решени. Погледни хората — с всеки ден се увеличават с хиляди. След стотина години ще бъдем във Века на глада. Съумяваме да отложим най-лошото по един или друг начин, но отлагането никога не е решение. Когато сривът настъпи, ще стане толкова страшно, че водородната бомба ще ни изглежда хуманна в сравнение с него.

Не фантазирам. Говоря за неизбежното и ако не направим нещо да го спрем, хората ще преследват хора из развалините, за да ги изядат. Оставяме нещата да вървят към това, защото с нашия обикновен кратък живот няма да сме тук, за да го видим. Грижи ли се нашето поколение за наследството, което оставя? Ни най-малко. „По дяволите децата на нашите деца; ние да сме добре“.

Само едно нещо може да спре всичко това: някои от нас трябва да живеят достатъчно дълго, за да се страхуват за нас самите. И ние трябва да живеем достатъчно дълго, за да научим повече. Сега достигахме мъдростта, когато сме на половин стъпка от старостта. Трябва ни време, за да придобием мъдрост, която можем да използваме, за да разчистим бъркотията. Ако не го получим, ние, като всички други животни, които се свръхразмозават, ще започнем да гладуваме. Ще гладуваме през най-черната от мрачните епохи.

Трябва ни по-дълъг живот, преди да е станало твърде късно. За да имаме време да придобием мъдрост да контролираме съдбата си. Да излезем от състоянието си на животинска порода и да започнем да се цивилизуваме.

Тя млъкна и се усмихна унило на Зефани.

— Съжалявам за високопарността, мила моя. Но такова облекчение е да можеш да кажеш всичко на някого. Какъвто и хаос да причини днес лишеина, всяко друго решение би било безкрайно лошо.

Зефани не отговори няколко минути. После попита:

— Така ли виждаше нещата през цялото време, когато беше още в „Дар“, Даяна?

Даяна поклати глава.

— Не. Едва сега стигнах до това мнение. В онези дни виждах откритието като дар, който трябва да се използва, защото ми се струваше, че е стъпало в еволюцията. Ново развитие, което ще ни издигне още по-високо ниво над животните. Едва по-късно взех да разбирам истинската необходимост от него. И спешността на работата. Ако бях ги почувствала в самото начало, сигурно нямаше да постъпя така. Може би щях да се опитам да публикувам откритието, както се прави. Сигурно щеше да ми бъде попречено...

Но както се развиха нещата, на практика не виждах защо да се бърза. Важното бе да се създаде общност от хора с влияние и дълъг живот, които няма да знаят за него, но които по-късно щяха да се борят за живота си.

Тя отново леко се усмихна.

— Знам, начинът, по който го направих, изглежда странен. Сигурна съм, че за твоя баща е възмутителен. Но все още не мога да измисля друг, по който бих успяла да го постигна. Имам ги, разбираш

ли. Почти хиляда жени. Почти всичките роднини или омъжени за влиятелни хора. И щом веднъж разберат положението, всеки, който се опита да ги лиши от допълнителните им години живот, ще съжалява.

— Как го направи? — пожела да узнае Зефани.

— Щом ми хрумна идеята, взех да я обмислям. Тя ми се струваше все по-хубава и по-хубава. Спомних си разказа за човек, който крадял перли и начинът, по който ги криел — смесвал нанизите с истински перли в пратки с фалшиви... Реших да направя нещо подобно.

Ами в края на краищата всеки женски вестник е пълен с предложения „да запазите вашата младост“, „да съхраните младежката си фигура“ и тъй нататък. Всъщност никой не вярва ни дума от това, но хората са придобили непреодолим навик да се надяват и да опитват. Аз бих могла да им покажа резултати и те биха били очаровани. Но толкова често са били мамени, че всъщност не вярваха, че им се прави нещо кой знае какво. Радваха се, че изглеждат все по-добре, но го приписваха на диетата. Е, започнаха да смятат, че използвам нещо малко по-добро от конкурентите ми, може би. Но да повярват, че най-после са попаднали на истинско средство за младост след хиляди години фалшиви рецепти! Не и не. Не.

Отначало и аз бях не малко шокирана от идеята си. Но си казах, това е двасти век такъв, какъвто е. Той не е век на разума и дори не е деветнайсти век. Той е епоха на празните приказки, време на заобиколните пътища. Разумът е натикан в задните стаи и там трябва да работи да измисли средства, чрез които хората да могат да се накарат да почувстват нужната им посока. Аз имах предвид жените. По дяволите разума. Работата бе да ги подмамя да купят, каквото аз исках да купят. Така че бях съвсем в хармония с модерния начин на търговия.

След като веднъж реших, че това може да се направи, най-важното бе да си осигуря материал. Трябваше да бъда уверена в постоянното снабдяване с това, което баща ти нарича лишеин, а аз — терцианин. Обявих, че отивам за една година на околосветско пътешествие.

И наистина пътешествах, макар че прекарах почти цялото време в Източна Азия. Отидох първо в Хонконг, свързах се с параходния агент на твоя баща там. Той ме запозна с мистър Крейг, приятел на мистър Макдоналд, който ни изпрати лишея Терциус. Макдоналд бе

починал преди година. Мистър Крейг ме свърза с няколко души, работили с мистър Макдоналд. По-късно се запознах и с мистър Макмърти, който е бил в експедицията, открила първото находище на лишея. Наех мистър Макмърти. Той направи постъпки и получи разрешение от Китай.

Баща ти сигурно ви е казал, че сложих *mongo-lensis* в името, което дадох на първата проба, но това се оказа погрешно. Растението идва от Хокианг, провинция Манджурия, на север от Владивосток. Разрешението, за щастие, дойде през пролетта и можахме да започнем веднага.

Мистър Макмърти ни заведе до мястото без много трудности. Но разочарованието ми беше голямо. Имаше много малко терциус. Практически растеше само върху хиляда акра и то разпокъсано на групички около малко езерце. Бе по-лошо, отколкото очаквах. Намерихме човека, който заедно със семейството си го събираше и изпращаше. Поговорихме и стана ясно, че ако го бере редовно, скоро няма нищо да остане. Но човекът не мислеше, че това е единственото находище, така че организирахме издирване на лишея върху доста голяма площ наоколо. Никой не ни пречеше. Това е нещо като блатиста област с тресавища и участъци, които стават за паша. Открихме всичко на всичко още пет находища с терциус. Три — малко по-големи от находището на баща ти и две по-малки. Всичките в радиус от около четирисет километра.

Това беше добре, но ако лишеят не се срещаше никъде другаде, без съмнение доставките щяха да бъдат крайно ограничени. Успях да организирам местните хора да ми събират годишно определено количество със стандартно качество. Мистър Макмърти уреди то да се отнася в Дайрън и оттам с параход от Нагазаки да се изпраща тук. Направих всичко възможно да договоря количество, което няма да унищожи находищата, но лишеят расте толкова бавно, че не може да се създаде голям запас. За съжаление, няма надежден начин да знаем и какво точно е положението там, освен ако се отиде на място. Не можем да се надяваме и да увеличим доставките, ако не намерим и други находища или не открием и други видове, които също образуват лишеин.

Фактически положението не ми харесваше. Досега все пак вървеше добре, защото никой освен нас не се интересуваше. Но едни

безредици в оня край могат да провалят работата напълно. Нещо повече, мястото е под контрола на китайците, но е съвсем близо до границата с руснаците и ако те се заинтересуват, направо могат да отрежат Манджурия.

Казвам ти това, защото смятам, че някой трябва да го знае. Чувствам, че нещата не ще могат да се опазят още дълго в тайна. Когато се разчуе, истинският източник на лишая при никакви обстоятелства не трябва да става общоизвестен. Баща ти, сигурна съм, преценява това тъй добре, както и аз, но бих искала да му го споменеш. Аз оставих нарочно фалшива следа. Всъщност пуснах цяло ято фалшиви патици. Надявам се, че и той е направил същото. Колкото до теб, ти си само едно от обработените лица. Ако някой някога те попита — не знаеш нищо за лишеите. И второ — нямаш ни най-малка представа, откъде идват. Жизнено важно е находището да не стане известно. Почти също толкова важно обаче е сведенията за него да не се изгубят. Аз или баща ти, или пък и двамата заедно, ще бъдем главният прицел. Разбира се, човек никога не знае... Ще бъде въпрос на живот и смърт.

— Започвам да разбирам — каза Зефани.

— Е — продължи Даяна, — след като уредих това, върнах се тук и се впуснах в бизнеса. И — добави тя, като се огледа в стаята и навън към малката градина — справих се доста добре. Защо не?

Зефани не отговори. Потънала в мисли, се бе вторачила в цвета на стената. Обърна се и погледна Даяна.

— Бих искала да не беше ми казвала, имам предвид за находищата.

— Ако знаеш колко често ми се е искало никога през живота си да не бях виждала никакъв лишей — каза Даяна.

— Казвам ти го, защото човек не трябва да ми има доверие.

И Зефани й разказа за Ричард.

Даяна я гледаше замислено.

— Испитала си шок, разбира се, голям шок. Не смятам, че е вероятно да ти се случи втори път.

— Няма. Сега го разбирам по-добре. Бях толкова объркана. Стори ми се, че съм изоставена съвсем сама на себе си. Само трябваше да посрещна всичко това. Бях уплашена, но сега, когато знам, че сме

много, е друго. И все пак няма никакво оправдание — аз издадох тайната.

— Той повярва ли ти или само помисли, че говориш глупости?

— Аз... не съм сигурна. Мисля, че би трябвало да знае, че в това има нещо.

Даяна помисли отново.

— Този млад човек, Ричард, що за младеж е? Мозък или мускули?

— И двете — каза Зефани.

— Щастливец. Имаш ли му доверие?

— Ще се омъжа за него — каза Зефани рязко.

— Това не е отговор. Жените постоянно се омъжват за хора, на които нямат доверие. Какво работи?

— Адвокат е.

— Тогава поне трябва да притежава някаква дискретност. Ако му имаш доверие, заведи го при баща си и нека чуе всичко. Ако нямаш, кажи ми.

— Имам — отговори Зефани.

— Много добре. Направи това преди той да реши сам да потърси що за огън гори под дима, който ти си разпръснала.

— Но...

— Но какво? Или ще трябва да направиш той да научи повече, или да мълчиш.

— Да — съгласи се покорно Зефани.

— Отлично — каза Даяна с вид на човек, успял да разреши този въпрос. — Сега искам да знам малко повече за теб. Какъв фактор е използвал баща ти затеб?

— Какъв какво?

— Фактор. Той увеличава живота ти три, четири, пет пъти?

— О, разбирам. Той каза три пъти, и на Пол, и на мен.

— Ясно. Предпазлив е. Разбира се, че трябва да е такъв с вас двамата. Но обзалагам се, че е приложил по-висок фактор на себе си.

— Искаш да кажеш, че би могло да се живее и по-дълго? Не знаех това.

— Аз лично използвам пет. Безопасно е, но пък личи повече. А върху клиентите на „Нефертити“ прилагам два, два и половина, до три.

— За Бога, как можеш да го правиш без тяхно знание?

— О, не е трудно. Толкова много неща се правят в едно скъпо заведение за разкрасяване. Кой би могъл да разбере кой от резултатите на какво се дължи?... И кой го е грижа, след като последици те са добри?

Даяна се намръщи:

— Единственото, което наистина ми причинява безпокойство, са онези ужасни жени, които не казват навреме, че ще имат бебе, така че да им прекъсна инжекциите с лишеин, за да не получават отклонения от нормата. Страхувам се, че един ден някой от онези типове, който постоянно си пъха носа навсякъде ще подреди в колонка статистическите данни, които показват, че клиентките на „Нефертити“ средно носят бебетата си по-дълго, отколкото всички други. Това би могло да причини неудобства. И да бъде твърде трудно да се обясни, че е безопасно. Но за сега не се е случвало...

Фактически ние се оправяхме чудесно, докато не се появи мисис Уилбъри с нейната проклета алергия. Лош късмет. Доста простоватичка бе, горката. Поду се съвсем тревожно: ярък повсеместен обрив, астматични пристъпи, които мъчително затрудняваха дишането ѝ. Несъмнено, това беше лошо време за нея. Но тя бе успокоена с пет хиляди. Но сега адвокатът ѝ я подучи да поиска десет хиляди! Десет хиляди, защото имала леко повторение на симптомите, когато яде гъби. Можеш ли да повярваш! И се е запънал като магаре, което ще ни създаде доста неприятности, когато се разчуче. Гъби, Господи!

Даяна се мръщи още известно време, но след това настроението ѝ се подобри:

— Може би все пак ще се справим — каза тя. — А ако не успеем, е, във всеки случай не е кой знае колко далеч времето...

Секретарката на Пол го хвана, когато се готвеше да си тръгне.

— Доктор Саксоувър е на телефона, сър.

Пол се върна и вдигна слушалката.

— Ти ли си, Пол? — попита Франсис без топлота.

— Да, татко.

— Жена ти ме посети тази сутрин, Пол. Мисля, че би трябвало да имаш любезността поне да ме уведомиш, че си й казал.

— Заявих ти, че трябва да кажа, татко. Обясних й положението, както аз го виждах. И все още го виждам така.

— Кога й каза?

— На следващата сутрин.

— Преди пет дни! Тя каза ли ти, че ще дойде примен?

— Ами, да. Но не бях сигурен, че го мисли. Ние... тъъ... си изрекохме доста парливи неща. И след като тя не отиде веднага в „Дар“, помислих, че може да е променила намеренията си, реших да изчакам.

— Тя не е чакала много дълго.

— Какво ти поиска?

— Наистина, Пол! Какво мислиш, че ми поиска, дори изиска?

— Да, направих го. Смятах, че е по-добре да знаеш.

Чу се щракване на другия край. Пол задържа своята слушалка още няколко секунди и бавно я постави на вилката.

Джейн я нямаше, когато той се прибра вкъщи. Бе девет, когато тя се върна. Отиде направо в спалнята, след малко се чу шум от течаща вода в банята. След половин час тя се появи във всекидневната, облечена в подплатен бял халат. Пол, с трето уиски пред себе си, я погледна неприветливо. Но тя не си направи труда да забележи.

— Бях в „Дар“ — обяви с вид на човек, който пръв съобщава това.

— Чух. Защо не ми каза, че ще ходиш?

— Казах.

— Не ми каза кога.

— Имаше ли значение?

— Има начини и начини да се вършат нещата. Бих го предупредил да те очаква.

— Не исках да бъде предупреден. Защо трябва да има време да измисля нови причини да ме държи настрана и да ме остави с кратък живот, докато вие ще имате дълъг? Знаех, какво искам да получа и го получих.

— Разбрах. Той ми го каза доста ясно по телефона.

— Не мисля, че му хареса. А как мислиш, че аз бих приела нарочно да ме изключи?

— Не беше нарочно. Защо не искаш да разбереш, че трябва да бъде внимателен? Необходими са му били всякакви мерки против изтичане на информация. Мислел е за безпорядъка, който ще последва при най-малък намек за това. За отговорността! Защо ме гледаш така? Не е смешно, Джейн. Далеч не е смешно.

— Аз пък мисля, че е доста смешно. Наивно, знаеш ли, и малко трогателно. Виж го ти момчето. Май наистина вярваш на всяка дума, казана ти от знаменития баща? Не е ли време да попораснеш, майче? Или това нещо засяга и мозъка и го оставя недо-развит?

Пол я гледаше втренчено.

— За какво, за Бога, говориш?

— За твоя баща, миличък, за неговата отговорност и съвестта му, и неговия дълг към човечеството. Ще те изненада ли да научиш, че достойният ти баща е завършен лицемер?

— Наистина, Джейн, аз няма...

— Така е. Истина е.

— Джейн, няма да...

Но Джейн не обърна внимание на протеста му. Продължи:

— Ти просто повярва на всичко, което ти се казва, нали? И през ум не ти мина да попиташ, коя е тази Даяна Бракли и какво прави.

— Знам какво прави. Ръководи „Нефертити Ли-митид“.

Джейн за момент изглеждаше смутена.

— Не ми каза това.

— Защо трябваше да ти казвам?

Тя го погледна сурово.

— Наистина мисля, че баща ти трябва да те е хипнотизирал или нещо такова. Ти си знаел за нещото и при това изобщо не си разбрал,

че тя му осигурява пазар от години. О, тя не го е обявила за антигерон. Просто върти необикновено успешен разхубавяващ бизнес. Определя каквато си иска цена и я получава. Ето какво всъщност става с тайната, която е прекалено опасно да се разгласява. И всичко трябва да им е донесло много хубавички неща за толкова години.

Пол продължаваше да я гледа втренчено.

— Не вярвам в това.

— Тогава защо той не го отрече?

— Направи го пред Зефани. Тя го попита дали Даяна е била негов агент. Той категорично отрече.

— Пред мен не го направи.

— Какво ти каза?

— Не кой знае какво. Пък и нямаше никакъв смисъл да отрича. След като го бях разкрила.

— Да, започвам да разбирам, защо би могъл да мисли онова — каза бавно Пол. — Какво направи той?

— Както поисках. — С дясната си ръка тя посочи лявата над лакътя. — Нямаше как да ми откаже, нали?

Пол продължаваше да я гледа. Мислеше.

— По-добре да му се обадя.

— Защо? — попита остро тя. — Той само ще потвърди думите ми.

Пол каза:

— Съобщих ти това поверително, мислех, че като моя жена имаш право да го научиш веднага след мен. Ти знаеше, че няма да спра дотам. Щях да се погрижа да получиш този антигерон, като му дойде времето. Защо, за Бога, не можа да почакаш няколко дни, вместо да паднеш до там, че да го шантажираш?

— Шантаж! Пол...

— Точно това е. Знаеш, че е така. Господ знае какви предположения могат да предизвикат твоите разпити за Даяна.

— Аз не съм глупачка, Пол.

— Но ти си разпитвала някого и твоето фамилно име случайно е Саксоувър. По-добре да се обадя в „Дар“.

— Казах ти, какво стана. Беше студен, нелюбезен, но го направи.

— Искаш да кажеш, ти мислиш, че го е направил. Всъщност искам да разбера какво е направил.

— Какво имаш предвид? — попита тя неспокойно.

— Ами ако някой дойде при мен с определени изисквания и чрез заплахи иска да ме принуди да направя нещо. Не съм съвсем сигурен, че бих сторил точно каквото ми иска. Но няма начин да проверим в близко време, би могло лесно да се замени...

Внезапно млъкна, объркан от начина, по който тя го гледаше. Забеляза, че бе пребледняла.

— Всичко е наред — каза той. — Не би могло да е нещо вредно.

— Откъде, откъде да знам? Ако ми е направил номер... Но той нямаше време. Той не знаеше, че ще отида — каза тя неуверено.

Пол стана.

— Поне мога да ти кажа, дали изглежда като истинската ваксинация — каза той. — Покажи ми раничката.

— Не! — извика тя с тон, който го стресна.

Той се намръщи.

— Какво има? Не искаш ли да знаеш, дали е направил каквото трябва или не?

Протегна ръка към нея. Тя рязко се дръпна назад.

— Не! — повтори тя. — Разбира се, всичко е наред. Махни се от мен! Остави ме на мира!

Пол замълча и с любопитство погледна към нея.

— Но това е безсмислено — каза бавно той. — От какво се страхуваш?

— Страхувам се? Какво искаш да кажеш?

Той все още я гледаше. Тя каза:

— Писна ми от това. Казах ти, какво стана. Уморена съм. Моля те, махни се от пътя ми. Искам да си легна.

Но Пол направи крачка към нея.

— Излъга ли ме за това, Джейн? Изобщо никаква ваксинация ли не е имало?

— Разбира се, че имаше.

— Тогава бих искал да видя.

Тя поклати глава.

— Не сега, аз съм на края на силите си.

Раздразнението у Пол взе връх. Бързо сграбчи и дръпна надолу левия ръкав на дрехата ѝ, достатъчно ниско, за да се покаже добре направена бяла превръзка. Пол я погледна.

— Жалко, че не повярва на думите ми — отвърна му тя студено.
Той бавно поклати глава.

— Не ме улесни да ти повярвам. Но аз знам много добре, как баща ми превързва раните след ваксинацията. Това не е неговият начин.

— Не е — призна тя. — Кръвта изби и трябваше сама да сменя превръзката.

— И успя да направиш тази акуратна превръзка само с едната ръка? Каква сръчност от твоя страна.

Помълча, а после продължи с глас, станал по-твърд.

— Виж какво, дойде ми до гуша. Какво друго си направила? Какво се опитваш да скриеш?

Джейн се опита да продължи в стила на предишното си държание, но не успя. Никога не бе го виждала да я гледа с израз като сегашния и вярата в способността ѝ да го върти на пръста взе да я напуска.

— Да крия? — повтори тя неубедително. — Не знам, какво имаш предвид. Вече ти казах...

— Вече ми каза, че си нападнала баща ми със заплахи. Искam да знам, какво друго си преследвала. И възнамерявам да го науча...

* * *

На петия етаж в преднамерено небиещо на очи здание на „Кързън Стрийт“, където „Нефертити“ изпълняваше своята мисия, апаратът на бюрото на Даяна тихо избръмча. Тя натисна едно копче. Приглушеният глас на секретарката каза:

— Тук е мис Брендън от втория етаж, мис Бракли. Много настоява да се срещне с вас. Казах ѝ, че е правило да се отнесе до мис Ролридж, но тя твърди, че трябва да се срещне с вас по личен въпрос. Днес идва тук за трети път.

— Сега при теб ли е, Сара?

— Да, мис Бракли.

Даяна помисли. Три пъти, Сара Талуин не би настоявала толкова, ако няма сериозна причина.

— Добре, Сара. Ще я приема.

Мис Брендън влезе. Дребно, хубавичко златокосо момиче. Приличаше на кукла, докато не забележиш формата на брадичката, линията на устата и следите от борба в сините ѝ очи. Даяна я изучаваше. А тя с почти същата прямота изучаваше Даяна.

— Защо не изложихте нещата пред мис Ролридж? — попита Даяна.

— Щях да го направя, ако бе административен въпрос. Но вие сте ми работодател и помислих, че трябва да знаете. Освен това...

— Освен това какво?

— По-добре е други хора да не го знаят.

— Дори директорката на вашия отдел?

Мис Брендън се двоумеше.

— Хората тук говорят толкова много — каза тя.

Даяна леко кимна.

— Добре, какво има?

Момичето започна:

— Снощи бях на парти, мис Бракли. Само вечеря и танци в някакъв клуб. Бяхме шестима. Познавах единствено мъжа, който ме бе поканил. Докато се хранехме, започнаха да говорят за мисис Уилбъри. Един от мъжете заяви, че се интересува от алергии и се питал какво ли е могло да причини нейната. Приятелят, който ме бе завел, му съобщи, че работя в „Нефертити“ и следователно трябва да знам. Казах, че не знам, защото не знам. Но другият продължаваше да говори за това и пробутваше някакви въпроси от време навреме. След малко започна да ми се струва, че цялата история около мисис Уилбъри не се бе появила случайно. Не знам защо имах това чувство. Оня мъж бе много внимателен към мен през цялото време. Накрая ме покани да изляза с него тази вечер. Нямах особено желание и казах, че не мога. Той ми предложи утре вечер. Обещах, че ще му се обадя, като си помислих, че по телефон по-лесно ще му откажа. — Тя замълча. — Сигурно ви изглеждам малко незряла, но всъщност не съм. Питам се, защо той включи целия си чар и се замислих над въпросите, които задава за „Нефертити“. Поразпитах за него и открих, че е журналист и то добре известен. Мисля, че се казва Марлин. Работи в „Сънди Проул“.

Даяна кимна замислено. Очите ѝ не слизаха от лицето на момичето.

— Съгласна съм, че не сте зелена, мис Брендън. Приемам, че не сте споменали тук още на никого за това? — попита тя.

— Не, мис Бракли.

— Добре. Хубаво. Тогава, мисля, че е най-добре, ако нямате възражения, да се срещнете с този мистър Марлин утре вечер и да му кажете нещата, които иска да знае.

— Но аз не знам какво...

— Всичко е наред. Ще накарам мис Талуин да ви инструктира.

Мис Брендън изглеждаше объркана. Даяна каза:

— Вие не сте от много време в този бранш, нали, мис Брендън?

— По-малко от година, мис Бракли.

— А преди това?

— Учех за медицинска сестра, но баща ми почина. Майка ми имаше много малко пари и трябваше да си намеря работно място, където плащат повече.

— Разбирам... Когато навлезете по-дълбоко в нашия бранш, мис Брендън, ще го намерите за много вълнуващ. Всичко изглежда мирно и тихо, но около деветдесет и пет процента от хората в него са готови на абсолютно всичко, биха продали даже собствените си баби, ако от това би имало някаква печалба. Ако не говорите с този Марлин, той горкичкият ще трябва да си направи труда да влезе в контакт с някой друг от нашия персонал.

А пък аз бих предпочела да знам, какво му е казано. Ако е съвестен журналист няма да останете единствената му връзка тук. Ще поиска да провери нещата. Така че трябва да направим всичко възможно в неговите представи те да съвпадат. Питам се как да го насочим дискретно към втора връзка?

Мис Брендън се поотпусна, когато започнаха да обсъждат тактиката. Към края на срещата тя изпитваше истинско удоволствие.

— Добре — заключи Даяна. — Приятна вечер. Не забравяйте, когато сме поканени, ние вземаме максималното от предоставените ни възможности. Никога не избираме блюдо с умерена цена. Това не би прозвучало добре. Спрете се на най-екзотични ястия, които ще му покажат, че няма да получи евтино своята информация. Така ще ѝ вярва повече, когато я придобие. Ако ви предлага нещо, удвоявайте цената. После направете компромис и слезте на около петдесет

процента над първоначалното му предложение. Тези правила ще ви помогнат да се чувствате по-уверена.

— Разбирам — каза мис Брендън, — а какво ще направя с парите, мис Бракли?

— Жива и здрава, мис Брендън. Правете с тях каквото искате. Спечелили сте си ги. А сега си вървете. Елате при мис Талуин, когато салонът затваря и тя ще ви даде указания. Уведомете ме как върви.

Момичето излезе и Даяна натисна едно копче.

— Сара, донеси ми папката на мис Брендън, моля.

Сара Талуин се появи с тънка папчица в ръка.

— Приятно момиче... Приятна промяна — констатира Даяна.

— Способно — съгласи се мис Талуин. — От типа, от който стават добри старши сестри в клиника. Жалко, че ѝ се е наложило да дойде тук.

— Милата Сара. Толкова е тактична — каза Даяна, като отвори папката.

* * *

— Това всичко ли е? — попита Ричард.

Той погледна надолу към превръзката на лявата си ръка и леко я опипа.

— Да, няма нищо драматично. Във филмите правят тези неща много по-възбуждащо — каза Франсис. — Ще се разтваря много бавно и ще се абсорбира в организма. Могат да се използват и инжекции, всъщност в началото ги използвах. Но са досадни и по-незадоволителни. Така процесът протича по-гладко и е постоянен, а не на тласъци.

Ричард отново погледна превръзката си.

— Все още е трудно да се повярва. Наистина не знам какво да кажа, сър.

— Не се опитвайте. Приемете го откъм практическата страна. Щом разбрах, че знаете, бе въпрос на експедитивност да ви предлага да се възползвате от него. Не след дълго Зефани би започнала да настоява и без това. Важното е да го запазите изцяло само за себе си.

— Ще го запазя. Но... — той се поколеба, и продължи — не поемате ли известен риск, сър? Имам предвид, че сме се срещали само три-четири пъти и не знаете особено много за мен.

— О, драги. В „Дар“ винаги имаме по няколко текущи проекта, някои — потенциално много ценни. Естествено, нашите конкуренти се интересуват да научат колкото може повече за тях. Те не биха се поколебали да използват всякакви средства. И затова, щом имам привлекателна дъщеря, имам и неприятния дълг да понаучавам нещо за нейните приятели, техния произход и връзки. Ако се окаже, че работят във филиал на мащабна химическа компания или имат чичовци в управителните съвети на химически концерни, то най-добре е да им се даде пътя. — Той замълча. — Между другото, би трябвало да положи особени грижи да не позволя на мистър Фариър да получи и намек за това.

Ричард го погледна изненадано.

— Том Фариър! Но той е по рекламата! Познавах го в училище.

— Не се съмнявам, но съвсем неотдавна отново сте се срещнали и сте го запознали със Зефани, нали така? Знаехте ли, че майка му се омъжи повторно преди три-четири години и съпругът ѝ случайно е главният изследовател на „Кемикълчърс Лимитид“? Виждам, че не знаете. А светът е коварен, момчето ми. Но засега няма да го споменаваме на Зефани.

— Здравсти, Ричард — поздрави го Зефани, когато влязоха във всекидневната. — Сърби, нали? Скоро ще мине. След това ще го забравиш напълно.

— Надявам се, че не — каза Ричард със съмнение. — В първия миг ме подтисна мисълта — денят ми ще стане равен на три обикновени, не означава ли това, че за цялото време ще трябва да ям само колкото за един? И защо не.

— О, не, освен ако не изпаднеш в летаргия, зимен сън, или нещо такова. Защото физическата ти структура все още ще изисква същото количество калории, за да се зарежда и поддържа — каза Зефани с вид на човек, посочващ очевидното.

— Но... Е добре, ще ти повярвам — отстъпи Ричард. — Така да е. И без това ми е трудно да проумея всичко. Ако не беше името Саксоувър на етикета... — Той сви рамене: — Трябва да ме извините, доктор Саксоувър, но това, което все още ми е най-трудно да приема,

е... практикуването на... тъъ... тайната рецепта, ако ми простите. И двамата ми го обяснихте най-търпеливо. Може би ще го възприема по-късно. Може би. Но за сега все още не мога да се отърва от усещането, че внезапно съм попаднал сред алхи-мици. Надявам се да не звучи обидно, не съм искал. Но вече е двасти век и науката, поне така си мисля, вече не се практикува по този начин. Не се крие, сякаш се бои да не я обвинят в магьосничество, искам да кажа.

Свърши, погледна я малко несигурно.

— Тя не обича да се държи по този начин, уверявам ви — отвърна Франсис. — И ако можехме да си осигурим необходимото количество или да синтезираме веществото, нямаше да има нужда от тайни. Това е костеливият орех на сегашното положение. Но ако ме извините, има неща, за които трябва да се погрижа преди вечеря — каза той и излезе.

— Предполагам — рече Ричард, когато вратата се затвори, — предполагам, че някой ден наистина ще повярвам във всичко това. Но в този момент го приемам само с разума си.

— Не е лесно — отвърна Зефани. — Фактически е много трудно, отколкото смятах. Ще се разпаднат на парченца всички модели, които сме възприели от детството си. И най-основната схема — малки деца, родители на средна възраст, по-възрастни баби и дядовци — цялата представа за разликата в поколенията... Толкова много неща ще трябва да изхвърлим. Толкова много крайпътни камъни и отправни точки ще ни станат безполезни.

Тя се обърна и го погледна сериозно.

— Преди десет дни бях щастлива при мисълта, че ще прекарам петдесет години с теб, Ричард, ако имаме късмет. Разбира се, не си го мислех точно така. Просто си представях, че ще прекарам живота си с теб. Сега не знам... Може ли някой да преживее сто и петдесет-двеста години с един и същи човек? Могат ли двама да се обичат толкова дълго? Какво ще стане? Колко се променя човек през цялото това време? Не знаем. Никой не би могъл да ни каже.

Ричард се приближи до нея и я прегърна.

— Мила, никой не може да премине дори мостовете, предназначени за петдесет години живот, преди да стигне до тях. И може би някои от трудните участъци на житейския път съществуват, само защото обикновено човек няма повече от петдесет години. Не

можем нищо да кажем. Разбира се, ще трябва да планираме нещата си иначе, но няма смисъл да се тревожим за това сто години предварително. Колкото до останалото, то съвсем не е толкова различно. Обикновеният човек не знае бъдещето си дори за десет дни напред. Не ще го знаем и ние. Известно ни е само, че можем да имаме повече бъдеще, отколкото очаквахме. Тогава защо да не го започнем, както се полага — за добро и за лошо? Аз все още искам, ти не искаш ли?

— О, да, Ричард, да. Само че...

— Само че какво?

— Не знам... Загубата на образаца, на модела... Ще стана баба, когато всъщност ще съм едва на дваайсет и седем, или прабаба на трийсет и пет... А аз самата ще мога да раждам и на около деветдесет години... И това е само при фактор три. Толкова странна каша... Не мисля, че го искам, но не мога да кажа и че не го желая...

— Мила, говориш така, сякаш всеки живот с нормална продължителност е планиран. А не е, знаеш го. Хората трябва да се научат как да го изживеят и докато открият как, дните им са почти свършили. Няма време да поправят грешките си. Трябва ни време, за да се научим да живеем, а след това да се радваме на живота. Все още не ми изглежда реално, но вече виждам, как твоята Даяна може да се окаже права. Важно е да имаш повече време. Ако живеем по-дълго, ще научим повече за живеенето. За това как да живеем. Ще разбираме повече. Животът ни ще бъде по-пълнен, по-богат. Никой не би могъл да запълни двеста години с дреболиите, които са достатъчно добри за петдесет...

Хайде, няма за какво да се безпокоим. Трябва да се живее. Това ще е едно приключение. Преустрой мисленето си. Ще се радваме на приключението заедно. Хайде, помисли! Не е ли така?

Зефани вдигна лице към неговото. Видът ѝ постепенно се проясни, тя се усмихна.

— О, да, скъпи Ричард. Ще се радваме... Разбира се, че ще се радваме...

Франсис, с чувството, че свидливо му е отпусната съвсем малко информация, отмести вестника, като се питаше колко ежеседмични статии ще може да пусне „Радар“, преди да стигне до същността. От негова гледна точка, обаче, интересна бе червената линия, която ограждаше снимките, и надписа: „Клиенти!“

Той взе другата изрезка — нещо много по-скромно на две колони в „Сънди Проул“. И тя бе илюстрирана със снимки на две клиентки „преди“ и „след“, но в по-малък формат. Дамите, чийто предишен и сегашен вид беше сравнен, не бяха квартета, появил се в „Радар“. Заглавието беше:

„ВЪЗРАСТТА НЕ ТРЯБВА...“

и отдолу: Джералд Марлин. Статията започваше:

„Не е тайна, че известен салон за разкрасяване, чието име е известно на всички от прослойката с най-високи доходи и тлъсти банкови сметки, се съгласи да заплати астрономическо обезщетение за причинени вреди, вместо да се съгласи да изложи своите работи на вулгарното внимание на съдилищата и да отговаря публично на уместни въпроси. Копринените поли така се предпазиха от оскверняване, тайната и навярно достойнството, бяха запазени на съответната цена.

Алергията е нещо своеобразно, може да се появи неочаквано, понякога бедствено. Трябва само да съчувстваме на една дама, която не само понесе големи страдания, но трябваше да ги преживее сама, без подкрепата на своя съпруг, чиито важни интереси в Южна Америка го заставили да замине натам малко набързо преди година и са му попречили да се завърне и да бъде до леглото ѝ през критичния период. Но наред с нашето

съчувствие тя заслужава и нашите поздравления. Тя се справи добре.

Но една алергия не винаги разстройва само засегнатия. Виновникът за причината също може да бъде особено недоволен, особено ако е фирма с установена репутация в подпомагането на богати дами да излъжат за годините си, както нашите снимки красноречиво показват. Дребни злополуки, разбира се, ще има, но едно елегантно заведение предпочита те да се случват с възможно най-малко хора. По-добре е да не се смущават ценните и ценени клиентки. И второ — всички дейности имат своите тайни и може би си струва да се даде щедра компенсация, за да се избегне задължението да се признае публично, че източникът на нечий не малък доход не е екзотичен продукт от Арабия или фина субстанция от Черкезия, а нещо просто, което се намира наблизо и струва само надниците на събирачите и транспорта.“

Франсис Саксоувър се почувства малко уморен от високопарния стил на инсинуациите на мистър Марлин, пропусна част от текста и се спря на последния абзац.

„Източникът на страданията на чувствителната клиентка и какви предпазни мерки трябва да се вземат срещу неговото повторение остават, въпреки инак твърде задоволителните условия на споразумението, неизвестни дори за нея самата. Изглежда несправедливо и ненужно дамата да бъде оставена в състояние на тревога, без да знае в кой момент може да попадне на вещество, което пак да причини неразположение. Тогава, от съчувствие към нейното положение можем да ѝ предложим следния съвет: да избягва, ако е възможно, бреговете на залива Галуей. Но ако трябва да отиде на този залив, нека избягва къпането в него. Ако обаче съществуват обстоятелства, които правят за нея невъзможно да избегне къпането в залива Галуей, да избягва на всяка цена контакта с един тип водорасло, което

се среща там. Ако предприеме тези прости предпазни мерки, тя ще може спокойно да се радва на щедрата компенсация, която получи, освен ако, разбира се, други козметици не се изкушат да направят състояние от някой вълшебен морски бурен и не вземат да го продават по-скъпо от теглото му в злато.“

След като свърши закуската си, Франсис наруши обичайния си навик да иде веднага в лабораторията си и вместо това се запъти към кабинета. С ръка на телефона, се подвоуми кой номер да набере. Реши, че Даяна още едва ли е излязла от дома си. Позна.

— Благодаря за изрезките от вестниците, Даяна. И докато някому не хрумне да се учуди, защо мисис Уилбъри ще бъде алергична към гъби в резултат на третиране с водорасло, това може да свърши работа.

— Ами! — отвърна Даяна. — Никому няма да му хрумне. Пътищата на алергиите са прекалено променливи и тайнствени, за да се изненада някой. Възразявам срещу думата „може“. Статията вече действа като бомба. Всичките ми ненавистни конкуренти прекараха целия вчерашен ден на телефона в щури опити да научат нещо повече. На мистър Марлин трябва да са му предлагали цели състояния за подробности. Почти всеки женски вестник е пратил свой човек да ме чака пред кабинета ми. А телефонистката ни каза, че трябва да назначим папагал, за да повтаря: „Не коментираме“ на всички вестници и журналисти, които звънят. Научих, че е имало запитване от Министерството на земеделието и риболова дали ми е давано разрешение от Комитета по търговията за внос на водорасли от Ирландската република.

— Това е интересно — каза Франсис. — Те не са имали време за това запитване след публикуването в неделните вестници. Трябва да са го научили отнякъде другаде.

— Разбира се — потвърди Даяна. — Знам, откъде го е научил Марлин, но преди седмица направих така, че то да стигне до три от най-недискретните ми момичета при най-строга секретност. Така че досега е стигнало вече навсякъде. Ще има безкрайно много да се забавляваме.

— Виж — каза Франсис, — съжалявам, но се страхувам, че ще трябва да капна капка катран в успокоението ти. Не мислех, че трябва да ти го казвам сега, но днес ще дойда в Лондон и смятам, че трябва да го обсъдим. Можеш ли да вечеряш с мен? Какво ще кажеш за „Кларидж“ в осем и половина? Ще можеш ли?

— За часа — да. Но не искам това място. Сега е страшно важно името ти да не се свързва с моето. Аз ще бъда белязана жена, докато продължава всичко това. Предлагам малко ресторантче, наречено „Атоумиъм“, на „Шарлот Стрийт“. Няма изгледи някой да ни види там.

— Да, малко вероятно е — съгласи се Франсис. — Много добре. „Атоумиъм“, в осем и половина.

— Добре. Нямам търпение да те видя отново след цялото това време, Франсис. Толкова искам да говоря с теб и по-обстойно да ти обясня нещата. — Тя замълча, а после добави: — Ти прозвуча... Много ли е сериозно, Франсис?

— Боя се, че да — отвърна той.

* * *

— О, това си ти, нали? — Възкликна редакторът. — Изглеждаш много доволен от себе си.

— Така си е — отговори Джералд Марлин.

— Това е добре, защото аз не съм доволен — от теб, искам да кажа. Онзи Уилкс от „Радар“ ми изсипа толкова клетви по телефона. Съсипал си цялата кампания, която бил подготвил.

— Много лошо, много лошо — каза Джералд весело.

— Какво е станало?

— Ами, както ти казах при сумата, която платиха на онази Уилбъри, беше ясно, че има нещо, което „Нефертити“ не иска да се научи от широката публика. И не бях изненадан, че е така. Този салон наистина изглежда прави нещо твърде забележително със своите клиентки. Както и да е, успях да си намеря връзка там, едно невинно на вид момиче, което обожаваш хайвера и шампанското и се пазари като джамбазин. Реших, че ресторантът „Куаглино“ ще бъде подходящ и когато влязохме в него, видях млада жена, която седеше във фойето. Погледна моята свръзка, стресна се, а след това се престори, че не я е

ЧАСТ ТРЕТА

момичетата от долните етажи да помогнат. Но ако ти го разпространиш, ще натежи повече.

— Много добре — съгласи се Джанет. — Но какъв да бъде слухът? Няма да пожелаеш истината да се разчуе преди събранието?

— О, разбира се, не. Не, по-добре е да се придържаме към водораслото за момента. Какво ще стане, ако цялата ни работа тук бъде застрашена и клиентките ни бъдат изложени на опасността да бъдат лишени от нашите услуги, защото ирландците определят толкова високо мито за нашия специален вид, че Министерството на търговията отказва да потвърди плащането на такава изнудваческа цена? Това ще бъде протестно събрание срещу дискриминационното постановление, в дъното на което стоят конкурентни концерни с цел да лишат клиентките на „Нефертити“ от специалните им облаги. Сещаш ли се за още нещо в този дух?

Джанет кимна.

— Мисля, че да. Може да се доукраси достатъчно. Предположения, че Министерството на търговията, или националната банка на Англия, или нещо подобно, са подкупени от конкурентите. Всичко е част от голям тъмен заговор на хора, които пет пари не дават какво ще стане с клиентките ви, стига само да пипнат управлението на „Нефертити Лимитид“ и вашите търговски тайни. Мисля, че това ще предизвика доста силен протест.

— Много добре, Джанет. Задвижи го. Аз ще организирам слухът да се пусне и сред персонала — така е много по-ефикасно, отколкото да им се каже направо. И можем да се надяваме на добре запълнена зала в сряда.

— Мила моя, сега това е въпрос на тактика. Това, което ти правиш, е, че вдигаш сензационен шум на средно ниво. Но отговорните хора ще го приемат като шумотевица около твоята фирма, за рекламентрик.

— Възможно е, но само отначало. И не за дълго.

— Мисля, че ще съм по-ценен между резервите.

Даяна помълча известно време.

— Добре, Франсис. Но искам... О, добре.

— Даяна, много внимавай, за себе си, искам да кажа. Много хора ще се задействат по всякакви начини около това.

— Не се тревожи за мен, Франсис. Знам какво правя.

— Не съм сигурен, че знаеш, мила.

— Франсис, та аз съм работила за това. Идеята за един антигерон трябва да се представи убедително. Те трябва да го подкрепят...

— Много добре. Вече е твърде късно да се спре. Но моля те, бъди внимателна, Даяна...

разочарование, която ще се разбие върху главата на авторката им“.

Бележка в „Мирър“ под заглавие „СЛЕД ВОДОРАСЛОТО?“ коментираше:

„Онези от нашите читатели, които са били разочаровани от чудодейните свойства, приписвани, за сега недоказани, на едно водорасло, не трябва да се отказват от надеждата. Вчера пристигна поредното нагрят до червено обещание (от същото изискано заведение за разхубавяване) за непреодолимо обаяние. Успехите, свързвани с новата процедура, впечатляват дори още по-силно — вече не става дума за водорасло. Фактически не е ясно какво е, но ще ви струва двеста-триста лири, за да го пробвате и да видите какво ще стане“.

„Хералд“ проявяваше загриженост:

ЮНОШИ НА ЧЕТИРИЙСЕТ?

„Жени, които са имали късмет да се омъжат за добри банкови сметки, днес отново ще се радват. От парфюмирования Мейфеър дойде хубавата новина, че вратите към вечната младост ще бъдат отворени за тях на цена само някакви си триста-четиристотин лири годишно. Несъмнено при сегашното разпределение на богатството в тази страна капиталистите, които са лансирали това мероприятие, също ще се радват. На мнозина ще им се стори, че има начини осем лири седмично да донесат много по-голяма полза на общността, отколкото тази, но докато сегашното правителство на торите...“

вдигне тревога и се грижите да не вдига шум. При три кряска едновременно, задействате вашите работи, но не преди това. Три кряска на кукумявка, запомнете. Ясно ли е на всички? Добре тогава. Отваряйте си очите и гледайте къде вървите. Ще си намерите сами пътя обратно насам и няма да чакаме дълго изостаналите. Хайде...

произвеждат антигерон за всеки мъж и жена в тази страна, които пожелаят да го използват...”

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.